

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1958 varat. Tapani Virkkunen puheenjohtajana sekä jäseninä varat. Georg Ehrnrooth, sivutuotemestari Leo Forsten, taloudenhoitaja Sven Friberg, varat. Jarl Nyman, fil. maist. Victor Procopé, kivityömies Vilho Riipinen, koneasent. Eero Sainio sekä toim.joht. Anni Voipio-Juvas (21. 1. 133 §). Varapuheenjohtajaksi lautakunta valitsi jäsen Procopén (21. 1. 135 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli tekn.joht. Hjalmar Krogius (21. 1. 134 §).

Merkittiin tiedoksi, että lautakunnan jäsen Riipinen oli kuollut 13. 6. (17. 6. 1 176 §).

Palkkalautakunta päätti pitää kokouksensa tiistaisin klo 15.30 ja syyskuusta lähtien klo 16.30 (2. 9. 1501 §). Pyhä- tai juhlapäivien ja kesälomien vuoksi tehtiin kokousaikoihin eräitä muutoksia (1. 4. 733 §, 10. 6. 1 072 §, 30. 7. 1 371 §, 16. 12. 2 082 §).

Kokouksen pöytäkirja päätettiin pitää yleisön nähtävänä kokousta seuraavan viikon torstaina (21. 1. 138 §).

Neuvotteluvaltuudet, -palkkiot ym. Palkkalautakunta päätti valtuuttaa työläisasiainhoitajan toimimaan neuvottelijana lautakunnan toimialaan kuuluvissa neuvotteluissa (4. 3. 538 §).

Neuvottelupalkkioita päätettiin myöntää 1. 6. 1957 jälkeen käydyistä neuvotteluista seuraavasti: puh.joht. Virkkuselle 120 000 mk, toimistopääll. Ståhlbergille 75 000 mk ja vs. toimistopääll. Kankkuselle 110 000 mk (7. 1. 65 §). Edelleen myönnettiin palkkioita kertomusvuonna käydyistä neuvotteluista: puh.joht. Virkkuselle 45 000 mk, toimistopääll. Salmiolle 24 000 mk, vs. siht. Kankkuselle 44 000 mk ja sair.tarkast. Oksaselle 14 000 mk 1. 1. — 31. 3. välisenä aikana käydyistä neuvotteluista (22. 4. 816 §) sekä kertomusvuoden 1. 4. — 30. 6. välisenä aikana käydyistä neuvotteluista: puh.joht. Virkkuselle 24 000 mk, toimistopääll. Salmiolle 61 000 mk ja työläisasiainhoitaja Kankkuselle 34 000 mk (1. 7. 1 207 §); vielä myönnettiin puh.joht. Virkkuselle 15 000 mk ja toimistopääll. Salmiolle 31 000 mk 1. 7. — 30. 9. välisenä aikana käydyistä neuvotteluista (14. 10. 1 736 §, 21. 10. 1 765 §).

Eräille palkkalautakunnan käytössä oleville tileille anottiin lisämäärärahoja seuraavasti: v:n 1957 tilille Hautausavustukset 293 140 mk, Painatus ja sidonta 70 000 mk sekä Siivoaminen 4 527 mk (7. 1. 43, 66 §, 21. 1. 196 §) ja kertomusvuoden tileille: Muu työvoima 21 500 mk, Uudet ikälisät 6 milj.mk, Kone- ja pikakirjoituslisät 700 000 mk (18. 2. 432 §) sekä Hautausavut 600 000 mk (9. 12. 2 048 §). Palkkalautakunnan vuokratilille siirrettiin 235 235 mk (18. 2. 433 §, 11. 3. 563 §).

Toimisto. Palkkalautakunnan sihteeri Kaattari oikeutettiin hyväksymään laskut toimistopäällikön poissa ollessa (4. 3. 539 §).

Lautakunta päätti hyväksyä toimistossa 1. 10. — 31. 12. 1957 välisenä aikana suoritusta ylityöstä aiheutuneet laskut, yht. 15 030 mk (7. 1. 41 §) sekä kertomusvuoden 1. 1. — 31. 3. välisenä aikana suoritetusta ylityöstä aiheutuneet laskut, yht. 61 390 mk (15. 4. 755 §), edelleen ylityölaskut ajalta 1. 4. — 30. 6., yht. 84 440 mk (15. 7. 1 279 §) ja ajalla 1. 7. — 30. 9. suoritetusta ylityöstä aiheutuneet laskut, yht. 35 135 mk (7. 10. 1 693 §).

Annettuaan lausuntonsa palkkalautakunnan toimiston toimistopäällikön virkaa hakevista henkilöistä lautakunta merkitsi tiedoksi, että uusi toimistopäällikkö Erkki Salmio oli astunut virkaansa 1. 3. ja että viransijaisena toimineen toimistopääll. Aimo Kankkusen määräys hoitaa ko. virkaa oli lakannut 28. 2. (4. 2. 304 §, 11. 2. 365 §, 4. 3. 536, 537 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että lautakunnan toimistoon perustettaisiin 34. palkkaluokkaan kuuluva tilapäinen apulaistoimistopäällikön virka, jonka haltijan tehtävänä olisi toimistopäällikön poissa ollessa suorittaa tälle kuuluvat tehtävät. Pätevyysvaatimukseksi viran haltijalle olisivat akateeminen (lainopillinen) loppu-tutkinto ja II kielitaitoluokan kielitaito. Ko. viran perustamisesta aiheutuva palkkalautakunnan alaisten virkojen uudelleen järjestely olisi suoritettava siten, että samalla voitaisiin lakkauttaa yksi tilapäinen sihteerin virka (16. 9. 1 572 §); 34. palkkaluokan apulaistoimistopäällikön virka päätettiin julistaa haettavaksi ja sitä määrättiin viransijaisena hoitamaan 1. 1. 1959 lukien toistaiseksi ja siksi kunnes virka vakinaisesti täytetään hovi-oik. ausk. Väinö Heinikainen 29. palkkaluokan mukaisella palkalla ikälisineen; 29. palkkaluokan sihteeriksi nimitettiin hovioik. ausk. Juha Keso; 14. palkkaluokan toimistoapulaiseksi rva Gertrud Tammio (leski- ja orpoeläkekassa) ja 12. palkkaluokan toimistoapulaiseksi rva Kirsti Kyytsönen, kaikki 1. 1. 1959 lukien kuitenkin korkeintaan v:n 1959 loppuun saakka (23. 12. 2 136 §).

Palkkalautakunnan toimiston 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan päätettiin nimittää toim.apul. Kaarina Mennander virkaa haettavaksi julistamatta (9. 12. 2 047 §, 23. 12. 2 134 §).

Palkkalautakunnan toimiston työläisasiinhoitaja oli anonut saada eron virastaan 15. 7. lähtien. Palkkalautakunta päätti hyväksyä anomuksen ja oikeuttaa toimistopäällikön ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin ko. viran täyttämiseksi (3. 6. 1 070 §).

Lähetti Marja-Leena Pulkkinen päätettiin edelleen palkata toimistoon 22 720 mk:n kuukausipalkalla tilin Muut palkkamenot määrärahoja käyttäen (23. 12. 2 137 §).

Toimiston eläkekortiston järjestelytyö oli annettu rva Kaarina Halmeelle kotityönä tehtäväksi, mistä hänelle päätettiin maksaa palkkiota 7 mk korttia kohden (17. 6. 1 174 §, 15. 7. 1 325 §).

Virka-asuntojen mittauksia palkkalautakunnan puolesta suorittavan työryhmän mittausapulaiselle päätettiin hyväksyä maksettavaksi 190 mk:n tuntipalkka 24. 2. lukien, mikä palkka oli maksettava palkkalautakunnan muun työvoiman tililtä (11. 2. 362 §, 25. 2. 487 §).

Palkkalautakunta päätti lähettää toim.pääll. Salmion virkamatkalle Tukholmaan ja Osloon enintään neljän päivän ajaksi (4. 11. 1 852 §).

Palkallista virkavapautta myönnettiin eräille toimiston viranhaltijoille yksityisasioiden hoitamista varten sekä reservin kertausharjoituksiin osallistumista varten (4. 3. 531 §, 13. 5. 950 §, 15. 4. 770 §).

Toimistopäällikön vuosilomaa ja palkatonta virkavapautta koskevat toimenpiteet merkittiin tiedoksi (17. 6. 1 175 §).

Eräille palkkalautakunnan viranhaltijoille myönnettiin täysipalkkaista sairauslomaa (28. 1. 255 §, 4. 3. 531 §, 11. 3. 581 §, 15. 4. 792 §).

Viranhaltijain palkkojen indeksikorotus. Palkkalautakunnan jäsenen Nymanin esitettyä, että palkkalautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin työntekijäin palkkoihin myönnetyn 4 %:n indeksikorotusta vastaavan esityksen tekemiseksi viranhaltijain palkkojen osalta palkkalautakunta päätti antaa asian palkkalautakunnan toimiston valmisteltavaksi (25. 3. 684 §).

Palkkalautakunta päätti, merkiten Kaupunkiliiton suosituksen tiedoksi, ehdottaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuustolle edelleen esitettäväksi, että kaupungin viranhaltijain, työsopimussuhteessa kuukausipalkalla olevien sekä niiden muiden työntekijäin, jotka eivät ole voimassaolevien kaupungin työehtosopimusten alaisia, palkkauksen samoin kuin sääntömääräisten ja ylimääräisten eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta päätettäisiin ehdotuksen (mukaisesti 1. 4. 730 §, I osan s. 9, kunn.as.kok. n:o 64).

V:n 1957 loppupuolella oli käyty neuvotteluja kaupungin viranhaltijoita edustavien järjestöjen kanssa viranhaltijain palkkojen järjestelystä. Tämä päätettiin suorittaa vasta sen jälkeen, kun oli saatu selvyys valtion toimenpiteistä vastaavassa asiassa. Kun oli ilmeistä, että valtion viranhaltijat tulisivat saamaan tasokorotuksen 1. 4. 1958 alkaen, laadittiin kaupungin viranhaltijain palkkoja, eläkkeitä ym. koskeva korotusehdotus.

Neuvotteluissa olivat muut paitsi Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö ja Mielisairaanhoidtajain Liitto hyväksyneet ehdotuksen, jonka mukaan korotus olisi 2 ½ %:n suuruinen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö ilmoitti pitävänsä kiinni markkamääräisestä korotuksesta, joka olisi kaikille viranhaltijoille 1 200 mk/kk. Myöhemmin ko. järjestö tarkisti kantansa siten, että korotus olisi yleensä 2 ½ %, mutta vähintään 1 200 mk/kk. Palkkalautakunta päätti kuitenkin ehdottaa kaupunginhallitukselle valtuustolle edelleen esitettäväksi, että kaupungin viranhaltijain tasokorotus suoritettaisiin ehdotetulla tavalla eli korottamalla palkkoja 2 ½ % 1. 4. lukien (3. 6. 1 067 §, kunn.as.kok. n:o 123).

Viranhaltijain tasokorotusta koskevan päätöksen tarkistusehdotus. Kunnallisvirkamiesyhdistys oli esittänyt, että kaupunginvaltuuston 24. 9. tekemä päätös, jonka mukaisesti palkkoja oli korotettu 2 ½ %, kuitenkin vähintään 1 200 mk, johtaa käytännössä siihen, että ikälisien kokonaisprosenttimäärä eri palkkaluokissa on erilainen jään 1—14 palkkaluokissa alle 28 %:n, kun se 15. palkkaluokasta ylöspäin säilyy 28 %:na. Vaikka korotus alemmissa palkkaluokissa oli prosentuaalisesti ollut suurempi, oli kuitenkin katsottava, että erilaisten periaatteiden noudattaminen ikälisjärjestelmässä saman palkkataulukon puitteissa oli sekä asialliselta että muodolliselta kannalta epäonnistunut ja väärä ratkaisu. Sen vuoksi yhdistys esitti, että kaupunginvaltuuston päätöstä muutettaisiin siten, että myös niissä palkkaluokissa, joissa korotus oli markkamääräinen, tämä sellaisenaan sisällytettäisiin peruspalkkioihin ja näin ollen otettaisiin huomioon ikälisiä laskettaessa. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli puolestaan esittänyt, että koska ilmeisesti ei ollut ollut tarkoitus, että ikälisien kokonaisprosentti alenisi, olisi asia korjattava, varsinkin kun ko. päätöksen soveltamistapa oli herättänyt viranhaltijapiireissä katkeruutta. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että palkkalautakunnan enemmistö oli em. korotuksista käydyissä palkkaneuvotteluissa ollut koko ajan puhtaan prosentuaalisen korotuksen kannalla, eivätkä markkamääräisen linjan kannattajat missään vaiheessa olleet tuoneet esiin järjestöjen nyt esittämiä näkökohtia, joten niille ilmeisesti oli sattunut jonkinlainen väärinkäsitys. Jo etukäteen piti nim. olla selvää, että jos kaikki viranhaltijat olisivat saaneet saman markkamääräisen korotuksen, aikaisemmat palkkasuhteet eri palkkaluokkien ja myös ikälisäryhmien välillä olisivat järkkäneet. Jos järjestöjen esityksiin suostuttaisiin, merkitsi se alemmissa palkkaluokissa oleville viranhaltijoille ylimääräistä palkankorotusta. Näin ollen palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että järjestöjen esitykset eivät antaisi aihetta toimenpiteisiin (4. 11. 1 850 §, 22. 11. 1 918 §).

Viranhaltijain palkkauksen indeksisidonnaisuus. Kaupunkiliiton toimisto oli yleiskirjeessään ilmoittanut, että viranhaltijain palkkojen ja eläkkeiden indeksisidonnaisuus päättyisi kertomusvuoden lopussa, samoin myös työehtosopimuksiin perustuvien työpalkkojen osalta. Tämän johdosta palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että indeksitarkistuspäätöksissä edellytetyt viranhaltijain palkat ja eläkkeet suoritettaisiin toistaiseksi v:n 1959 alusta lukien edelleen elinkustannusindeksin pisteluvun 130 edellyttämällä tavalla tarkistettuina (16. 12. 2 064 §).

Sairaalalääkärien palkkausjärjestelmän uudistaminen. Palkkalautakunta oli käsitellyt kahdessa kokouksessa sairaalalääkärien palkkausjärjestelmän voimassaoloajan jatkamista ja virkalääkärien palkkauksen uudelleen järjestelyä. Sen jälkeen päätettiin kaupunginhallitukselle antaa lausunto, jossa palkkalautakunta eräin muutosehdotuksin yhtyi asiantuntijakomitean mietinnössä esitettyihin ehdotuksiin (18. 2. 420 §, 21. 2. 438 §).

Suomen Lääkäriliitto oli tehnyt esityksen toimenpidepalkkioiden maksamisesta lääketieteenkandidaateille, jotka oli määrätty hoitamaan viransijaisuuksia. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle ilmoittaa, että koska kaupungin ja Suomen Lääkäriliiton kesken parhaillaan oli käynnissä neuvottelut sairaalalääkärien toimenpidepalkkioista, niin kysymyksen ratkaisu olisi jätettävä odottamaan neuvottelujen tuloksia (30. 7. 1 346 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää kaupunginvaltuustolle edelleen esitettäväksi, että valtuuston päätöksellä 26. 3. annettujen sairaalalääkärien palkkausmääräysten voimassaoloaikaa jatkettaisiin toistaiseksi, kunnes kaupunginvaltuusto erikseen tuberkuloosi- ja mielitautilääkärien ja erikseen muiden sairaalalääkärien osalta toisin päättää, enintään kuitenkin v:n 1959 loppuun (2. 12. 2 014 §).

Suomen Hammaslääkäriliiton kanssa aloitettiin 1. 1. 1958 neuvottelut kouluhammaslääkärien palkkauksesta. Kun keväällä pidetyissä neuvottelutilaisuuksissa ei päästy yksi-

mielisyyteen ja neuvottelut olivat toistaiseksi keskeytyneet, julisti Hammaslääkäriliitto kaupungin ao. virat hakusaartoon. Tämä peruutettiin kuitenkin syksyllä, minkä jälkeen neuvottelut kaupungin ja liiton välillä aloitettiin uudelleen. Liitto oli ensimmäisessä neuvottelutilaisuudessa esittänyt 6—7 palkkaluokan korotuksia kouluhammaslääkäreitten, haaraklinikan hoitajien ja esimiesten palkkaukseen. Niin ikään vaadittiin, että 6 tunnin työssä olevien hammaslääkäreitten palkkauksen tuli olla tasan kaksinkertainen 3 tunnin hammaslääkäreitten palkkaukseen verrattuna. Neuvottelujen kuluessa liitto kuitenkin huomattavalta osin luopui aikaisemmista vaatimuksistaan. Lopullinen kiinteä ehdotus esitettiin neuvottelussa 4. 12. Kaupungin neuvottelijain taholta esitettiin vastaehdotus, jossa muiden paitsi klinikan esimiehen palkka oli esitetty yhtä palkkaluokkaa ehdotettua alemmaksi. Palkkalautakunta päätti antaa tämän mukaisen lausunnon kaupunginhallitukselle esittäen samalla, että tarkistus olisi suoritettava samanaikaisesti muiden viranhaltijain ns. kuoppakorotusten kanssa tai mikäli ehdotus käsitellään erillisenä, aikaisintaan 1. 1. 1959 lukien (15. 4. 791 §, 9. 12. 2 040 §).

Suomen Laivanpäälystöliiton ja kaupungin kesken 19. 4. 1950 tehty, kaupungin käytössä olevien alusten henkilöstön palkkausta ja työehtoja koskeva sopimus päätettiin sanoa irti kaupungin puolelta 1. 5. alkaen ja ryhtyä neuvotteluihin Suomen Laivanpäälystöliiton kanssa uuden sopimuksen aikaansaamiseksi (15. 4. 780 §).

Sen jälkeen kun osapuolten kesken oli käyty neuvotteluja, esitettiin kaupungin neuvottelijain ehdotus kaupungin ja Suomen Laivanpäälystöliiton väliseksi sopimukseksi kaupungin omistamien alusten kansipäälystön palkkauksesta ja muista työehdoista palkkalautakunnalle, joka päätti esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että valtuusto hyväksyisi kaupungin neuvottelijain ja Laivanpäälystöliiton hyväksymän sopimusehdotuksen sopimukseksi kaupungin omistamien alusten kansipäälystön palkkaus- ym. työehdoista (3. 6. 1 069 §).

Liikaa maksetun palkan takaisin perimistä koskeva asia. Valmistavan tyttöjen ammattikoulun rehtorin Inga Strengin opetusvelvollisuus oli esitetty vähennettäväksi 1 viikkotuntiin lukuvuonna 1956/57, mutta ammattiopetuslaitosten johtokunta oli esittänyt samalla, että hänet veloitettaisiin työskentelemään koulun tehtävissä yhteensä 30 viikkotuntia ja hänelle maksettaisiin palkan ja luokkien lukumäärän mukaisen rehtorin palkkion lisäksi 24 opetustuntia vastaavan kotityökorvauksen mukainen lisäpalkkio. Rehtorille kuului silloin 8 viikkotunnin opetusvelvollisuus. Ko. koulun huoneistonkorjaus valmistui mainittuna ajankohtana, mitä seurasi opetustoiminnan laajenemisen suunnittelu. Tämä oli pääosaltaan suoritettava tavallisen työajan kuluessa samoin kuin muut rehtorille kuuluvat johtamistehtävät. Esityksen käsittely kuitenkin viivästyi niin, että palkkalautakunta vasta 16. 4. 1957 antoi lausunnon kaupunginhallitukselle, jossa esitettiin, ettei mainitun ammattiopetuslaitosten johtokunnan esityksen tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin. Kun rehtori Streng ei kuitenkaan todellisuudessa voinut täyttää koko opetusvelvollisuuttaan, vaan oli pakotettu supistamaan opetuksensa mainittuun yhteen viikkotuntiin ja kun hän siitä huolimatta oli saanut nostaa virkaansa kuuluvaa opetusvelvollisuutta vastaavan palkan ja palkkion, joutuisi hän, ellei em. johtokunnan esitystä hyväksyttäisi, maksamaan kaupungille takaisin 102 970 mk. Koska rehtori kuitenkin oli opetustyön sijasta suorittanut koulun hyväksi vastaavan tuntimäärän suunnittelu- ja järjestelytyötä, katsoi johtokunta kohtuulliseksi, ettei häneltä perittäisi takaisin liikaa nostettua määrää. Lisäksi oli huomattava, ettei liikamäärän vastaanottajana ollut ollut rehtori Streng, vaan hänen sijaisensa, joten hän ei itse ollut hyötynyt asiasta. Näin ollen palkkalautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, ettei asia enää jälkikäteen antaisi aihetta toimenpiteisiin (4. 3. 518 §).

Teurastajille liikaa maksetun palkan takaisin periminen. Teurastamo oli ilmoittanut, että teurastajien urakkapalkkauksia laskettaessa kahden viikon väliajoin vähennettiin kokonaispalkasta heidän saamaansa peruspalkkaa vastaava osa, jolloin jäännös muodosti heille maksettavan urakkakorvauksen. Teurastajat olivat saaneet 1. 1. 1957 lukien peruspalkkaansa 3.88 %:n korotuksen, mutta 1. 1.—9. 3. 1957 maksetuista palkoista oli vähennetty vain korottamatonta palkkaa vastaava osa. Näin ollen he olivat käytännössä saaneet sopimukseen perustuvan peruspalkkansa 1 430 mk/kk kahdesti, minkä vuoksi palkkauskasitelma olisi oikaistava. Teurastamo pyysi ohjeita siitä, oliko ja miten liikamaksu teurastajilta perittävä takaisin. Teurastuspalkkioiden tarkistuksesta oli v:n 1957 aikana käyty neuvotteluja, joiden tuloksena Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön taholta oli

peruutettu korotusesitys. Sitten asia lähetettiin järjestelytoimistolle koko ko. palkkausjärjestelmän tutkimista varten. Näin ollen palkkalautakunta päätti ilmoittaa teurastamolle, että koska teurastajien palkkausperusteissa ei ollut tapahtunut muutoksia, lautakunta katsoi, että teurastajille liikaa maksettu palkka olisi perittävä takaisin (14. 1. 95 §, ks. v:n 1957 kert. s. 6). Myöhemmin teurastamolautakunta oli tehnyt asian johdosta uuden esityksen mainiten mm., että v:n 1957 alusta voimaan tullut viranhaltijain palkankorotus oli ilmoitettu teurastamolle tiedoksi vasta ko. vuoden maaliskuun alussa, jolloin teurastajille oli tammi-helmikuun palkkana maksettu pienemmästä peruspalkasta johtuvat suuremmat urakkapalkat. Kun takaisin perittävä summa kaupungin kannalta oli vähäinen, esitti teurastamolautakunta, että se vapautettaisiin perimästä takaisin ko. liikaa maksettuja palkkoja. Koska teurastajien palkka laskettiin siten, että teurastetuista eläimistä saadusta kokonaisansiosta vähennettiin peruspalkkaa vastaava osa, joka suoritettiin kappalepalkkana, aiheutui tästä, palkan laskemisen tapahtuessa päivittäin, että aina milloin taannehtivia palkankorotuksia tapahtui, myöhemmin vahvistettuja peruspalkkoja ei ko. kappalepalkkaa laskettaessa ollut voitu ottaa huomioon. Tästä syystä palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa teurastamolautakunnan esitystä (18. 2. 395 §).

Kunnantöontekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen *teurastuspalkkioiden indeksikorotuksesta*. Palkkalautakunta päätti suostua neuvottelupyyntöön korotuksen määräämiseksi neuvottelujen avulla (20. 5. 973 §).

Liikennelaitos oli tiedustellut *viranhaltijain irtisanomis- ja eläkkeellesiirtämisoikeutta* sen johdosta, että liikennelaitoksen palveluksessa oli useita sellaisia henkilöitä, jotka laitoksen lääkäri oli katsonut kyvyttömiksi hoitamaan aikaisempaa kuljettajan tai rahastajan virkaansa. Heidän toiseen tehtävään siirtämisensä, johon he olivat suostuneet, oli johtunut siitä, että liikennelaitoksessa oli usein ilmaantunut työmuotoja, joita heidän oli katsottu voivan suorittaa helpommin kuin entistä virkatehtävänsä. Myöskin sosiaaliset näkökohdat olivat vaikuttamassa toimenpiteeseen, koska osa ko. henkilöistä oli sellaisia, jotka eivät olleet eläkkeeseen oikeutettuja. Uusiin tehtäviin siirretty oli jatkuvasti pysytetty entisellä virkanimikkeellään ja olivat he saaneet mm. tämän mukaisen palkan ja ikälisät. Nytemmin oli kuitenkin ilmennyt aihetta tarkistaa ko. tehtävissä olevien jatkuvan käytön edellytyksiä, koska tehtävät voitaisiin hoitaa muulla tavalla vähemmin kustannuksin. Näin ollen liikennelaitos pyysi selvitystä siitä, oliko ko. henkilöiden jatkuva tila katsottava sellaiseksi sairaudeksi, joka oikeuttaisi heidät virkasäännön 39 §:n mukaiseen sairausaikaan palkanmaksuineen ennen kuin heidät voitaisiin irtisanoa tehtävistään tai osoittaa heidät hakemaan eläkettä, vai voitiinko heidän irtisanomiseensa välittömästi pyytää liikennelaitoksen lautakunnan lupa tai osoittaa heidät hakemaan eläkettä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa laitokselle, että ko. henkilöt voidaan irtisanoa viroistaan ja osoittaa hakemaan eläkettä johon he ovat oikeutettuja joutuessaan ilman omaa syytään luopumaan viroistaan (27. 5. 1 003 §, 3. 6. 1 053 §).

Palkkajärjestelyjen soveltaminen henkilökohtaisiin lisiin. Kaupungin palveluksessa oleville viranhaltijoille oli useista eri syistä jouduttu maksamaan erityisiä henkilökohtaisia lisiä. Kun toimeenpantujen palkkajärjestelyjen tai tarkistusten yhteydessä oli ollut epävarmuutta eri korotusten soveltamisesta henkilökohtaisiin lisiin, oli palkkalautakunta saanut tehtäväkseen selvittää, millaisia yhtenäisiä periaatteita henkilökohtaisia palkanlisä maksettaessa olisi vastaisuudessa noudatettava. Tässä selvityksessä tarkasteltiin erikseen 1) ikälisien, 2) indeksikorotuksen, 3) tasokorotuksen ja 4) kuoppakorotuksen soveltamisen edellytyksiä. Selvityksen perusteella laadittiin seuraava ehdotus: 1). Niissä tapauksissa, joissa viranhaltija eri syistä on virkasäännön 11 §:n 2. kohdan perusteella siirretty hoitamaan toista virkaa, jonka palkkaus on hänen entisen virkansa palkkausta alempi, on viranhaltijalle maksettava ikälisät sekä indeksi- ja tasokorotukset entisen viran palkkauksen perusteella. Kuoppakorotukset määräytyvät uuden viran perusteella ja eläke, ellei erityistä edellytystä ole olemassa, myöskin uuden viran perusteella. 2). Tapauksissa, joissa viranhaltijalle on hänen palkkavaatimuksensa perusteella maksettu korkeampi palkka kuin mitä virkasäännön mukainen palkkaus edellyttäisi, maksetaan, ellei sopimuksesta muuta ilmene, indeksi- ja tasokorotukset ensiksi mainitulle palkalle. Ko. virkaa koskeva kuoppakorotus sitä vastoin otetaan huomioon henkilökohtaisen lisän vähennyksenä. Ikälisien maksaminen tulee kysymykseen ainoastaan sikäli kuin varsinainen viran palkkaus virkasäännön mukaisine ikälisineen nousee sovittua palkkaa korkeammaksi. 3). Tapauksissa, joissa viranhaltijalle on hänen palkkavaatimuksensa perusteella myönnetty

palvelusajasta riippumatta yksi tai useampia ikälisiä, maksetaan hänelle indeksi- ja tasokorotukset sekä mahdolliset kuoppakorotukset. Ikälisien maksaminen tulee kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että virkasäännön perusteella myönnettävien ikälisien määrä nousee suuremmaksi kuin sovittujen ikälisien lukumäärä. 4). Niissä tapauksissa, joissa eräiden virkojen haltijat on palkattu ns. markkamääräisellä sopimuspalkalla, maksetaan kaupunginhallituksen erikseen tehtävän päätöksen perusteella indeksi- ja tasokorotukset sopimuspalkoille. Kuoppakorotukset sitä vastoin eivät vaikuta ko. palkkoihin. 5). Henkilökohtaisina lisinä maksettaville markkamääräisille erikoislisille, kuten konekirjoitus-, konekirjanpito- ja pikakirjoituslisä, maksetaan sekä indeksi- että tasokorotukset. Ko. erikoislisiin oikeutettujen viranhaltijain ikäliset lasketaan kuitenkin asianomaisen varsinaisesta peruspalkasta. 6). Niissä tapauksissa, joissa eläkkeellä oleva viranhaltija hoitaa viransijaisena tai toistaiseksi kaupungin virkaa tai tointa, päättää palkkalautakunta eläkesäännön 13 §:n 2. mom:n mukaisesti, kuinka suuri osa virkaan tai toimeen kuuluvasta perus- tai loppupalkasta tai palkkiosta on eläkkeen saajalle eläkkeen lisäksi suoritettava. Mikäli eläkettä saavan hoidettavana olevan viran palkkausta tarkistetaan kuoppakorotusten yhteydessä, on eläkkeen saaja oikeutettu myös täten muodostuvaan palkankorotukseen. Ko. henkilökohtaiselle palkanlisälle maksetaan myös indeksi- ja tasokorotukset. Käsiteltyään edellä selostettua ehdotusta palkkalautakunta päätti panna asian pöydälle neuvotteluja varten (22. 11. 1927 §).

Virkasuhteen päättyminen. Kaupunginviskaali oli maininnut antaneensa toim.apul. Birgitta Fahlerille 1. 11. 1957 alkaen virkavapautta tämän matkustettua miehensä luo Yhdysvaltoihin. Virkavapautta ei kuitenkaan ollut sidottu päättymään määrättyinä päivinä. Kaupunginviskaali oli olettanut Fahlerin itse anovan tarpeellisen virkavapauden palkkalautakunnalta. Kun kuitenkin mitään anomusta ei ollut esitetty sille yhtä vähän kuin kaupunginviskaalillekaan, tiedusteli viimeksimainittu, oliko Fahlerin katsottava luopuneen virastaan ja oliko mahdollista ryhtyä toimenpiteisiin ko. viran täyttämiseksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaupunginviskaalille, että virkasäännön 9 §:n mukaan, jos viranhaltija luvattomasti tai estettä ilmoittamatta on ollut virantoimituksesta poissa kahta kuukautta kauemmin, katsotaan virkasuhde itsestään päättyneeksi. Näin ollen ja koska kaupunginviskaalilla oli oikeus virkasäännön 43 §:n 1 mom:n mukaan myöntää palkatonta virkavapautta jatkuvasti enintään kahden viikon ajaksi eli 15. 11. 1957 saakka ja kun Fahler ei ko. ajankohdan jälkeen ollut anonut uutta virkavapautta tai ilmoittanut muuta estettä, oli hänen virkasuhteensa katsottava katkenneeksi 15. 1. lukien (15. 4. 772 §).

Virka-ajan lyhentämistä kesällä koskeva esitys. Kunnallisvirkamiesyhdistys oli tehnyt esityksen, että kaupungin virastoissa otettaisiin käytäntöön erityinen kesätyöaika, joka 1. 6. — 31. 8. välisenä aikana olisi kaikkina muina päivinä 5 ½ t, paitsi lauantaisin, jolloin se jäisi entiselleen. Myöskin esitettiin vaihtoehtoisesti harkittavaksi sellaista järjestelyä, että virastot ja laitokset, joiden toiminta sen sallii, pidettäisiin suljettuina kesälauantaisin. Tämä merkitsisi, että työaika kesäisin lyhenisi n. 54 tunnilla, kun sen sijaan päivittäisen työajan supistaminen merkitsisi yhteensä n. 60 t:n työajan lyhennystä. Palkkalautakunnan taholta todettiin em. kirjelmän johdosta, että kaupungin palkkataso on vastaamaan valtion palkkatasoon verrattuna jonkin verran korkeampi. Tätä eroa on nimenomaan perusteltu sillä, että kaupungin virka-aika on vuodessa n. 100 t pitempi valtion virastojen vastaavaa työaika, mikä merkitsee n. 5.2 %:n eroa palkkauksessa. Näin ollen ei kummankaan esitetyn vaihtoehdon käytäntöönottamista voida pitää perusteltuna, mikäli palkkatason eroa halutaan motivoida mainitulla näkökohdalla. Näin ollen esitettiin lausunnossa kaupunginhallitukselle, että ko. kirjelmän ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (30. 7. 1345 §).

Veroviraston eräät viranhaltijat olivat anoneet kaupunginhallitukselta, että heille olisi myönnetty *korvausta ylemmän palkkaluokan viran tehtävien hoitamisesta*. Mm. verovalmistelija Kauko Mutanen oli hoitanut apul. toimistopäällikön tehtäviä aikana 1. 4. — 30. 9. 1957 ja anoi, että hänelle maksettaisiin ko. viran 23. palkkaluokan ja oman 20. palkkaluokan virkansan palkkojen välinen erotus. Samoin oli apul. toimistopäälliköt Reino Jokela ym. jättäneet kaupunginhallitukselle anomuksen, missä pyydettiin, että heille maksettaisiin apulaistoimistopäällikön viran palkkauksen ja ao. verovalmistelijan palkkauksen välinen erotus. Veroviraston taholta huomautettiin, ettei ko. henkilöitä ollut määrätty hoitamaan yksinomaan apulaistoimistopäällikön virkaa, mikä olisi edellytyksenä ylemmän vi-

ran palkkauksen maksamiseen. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan esittää anomukset hylättäviksi sillä perusteella, että mainittuja viranhaltijoita ei ollut nimenomaan määrätty hoitamaan yksinomaan korkeampaa virkaa, mikä virkasäännön 33 §:n 2 mom:n mukaan olisi ollut edellytyksenä tämän palkan saamiseen. Tosin ei ao. kohdasta selvästi ilmene, että viranhoitomääräys olisi annettava kirjallisesti, mutta järjestyksen vuoksi oli kuitenkin pidettävä kiinni kirjallisessa muodossa annetusta määräyksestä (29. 4. 839—842 §).

Rahatoimisto oli tehnyt esityksen, jonka mukaan tilapäisesti kassanhoitajan tehtäviä suorittavalle toimistoapulaiselle saataisiin maksaa palkkio myöskin sellaisissa tapauksissa, joissa asianomainen toimii varakassanhoitajana vain muutaman tunnin päivässä. Palkkiona ehdotettiin maksettavaksi hänen oman palkkansa ja sen palkan ero, jonka hän saisi, jos olisi kassanhoitajan virassa. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin ehdotuksen johdosta, että voimassaolevien määräysten mukaan voitiin ko. korvaus suorittaa sillä edellytyksellä, että varakassanhoitaja toimi tässä tehtävässä vähintään yhden päivän ajan. Kuitenkin kaupungin virastoissa ja laitoksissa viranhaltijat joutuvat jatkuvasti hoitamaan korkeammin palkattuja virkoja esim. aamiais- ym. aikoina saamatta tästä mitään erikoiskorvausta, mikä olikin luonnollista tehtävien täydellisen tilapäisluonteen huomioon ottaen. Näin ollen ei palkkalautakunnan mielestä ollut mitään syytä tämän käytännön muuttamiseen siten, että jo tunnin parin kestävältä vaativamman viran tehtävien hoidolta maksettaisiin erikseen korvaus. Tämä päätettiin ilmoittaa lausuntona kaupunginhallitukselle (17. 6. 1 148 §).

Ylityökorvaukset. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että niille satamalaitoksen nosturinhoitajille, jotka olivat ylityönään joutuneet suorittamaan ylityövalvontaa, olisi ylityökorvaus maksettava nosturiesimiehen palkan mukaan. Palkkalautakunta oli tällöin hylännyt anomuksen sillä perusteella, että virkasäännön 33 §:n 1 mom:n mukaan viranhaltijalle, joka määrätään oman virkansa ohella hoitamaan toistakin virkaa, ei mahdollisen ylityökorvauksen lisäksi suoriteta eri palkkiota. Keskusjärjestö oli valittanut em. palkkalautakunnan päätöksestä huomauttaen, että ko. nosturinhoitajat joutuvat lisäksi valvomaan työturvallisuutta ja puuttamaan käyttöhäiriöihin, mitkä tehtävät edellyttävät samaa vastuuta kuin nosturiesimiehilläkin on. Aikaisempiin perusteluihin nojaten palkkalautakunta päätti esittää valituksen hylättäväksi (11. 3. 565 §, 10. 6. 1 110 §).

Palkkiot, erikoiskorvaukset ym. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana useita lausuntoja palkkioiden korottamisesta, palkkioiden laskemisperusteiden muuttamisesta ym. Näistä mainittakoon mm. seuraavat asiat: Nikkilän sairaalan sivukirjaston kirjakuljetuksia hoitavien potilaiden palkkion korottamista 1 000 mk:sta 4 000 mk:aan päätettiin puoltaa (14. 1. 103 §). Kaupungin sairaaloissa toimivien talousharjoittelijoiden palkkiot puollettiin korotettaviksi 10 000 mk:sta 10 800 mk:aan kuukaudessa (18. 2. 436 §). Makkaranmyyntipaikkojen tarkastuksista suoritettava palkkio ehdotettiin korotettavaksi 210 mk:aan vaunua kohti 1. 3. lukien (25. 2. 473 §).

Ammattikoulujen rehtoreiden palkkioiden ja opetusvelvollisuuden vahvistamista puollettiin ammattiopetuslaitosten johtokunnan esittämässä muodossa (15. 4. 778 §).

Suomenkielisten kansakoulujen elokuvatoiminnan johtajan ja kansakoulujen kirjasto- sihteerin palkkioiden korottamista 21 320 mk:aan kuukaudessa 1. 10. lukien päätettiin puoltaa (28. 10. 1 815, 1 816 §).

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli esittänyt kansakoulujen nuorisokerho- toiminnan johtajan palkkion korottamista. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle peruspalkkion korottamista 3 420 mk:ksi ja kerhoa kohden tulevan palkkion 170 mk:ksi (2. 12. 2 003 §).

Eräiden kansakoulunjohtajien anomuksesta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää myönnettäväksi korvauksia siitä ylimääräisestä suunnittelutyöstä, jota asianomaiset olivat suorittaneet kansakoulujen rakennus- ja korjaustöiden yhteydessä seuraavasti: Töölön kansakoulun johtajalle Hilikka Lukkarille 40 000 mk, Tolarin koulun johtajalle Aarne Manniselle 55 000 mk, Maunulan koulun johtajalle Eelis Aurolalle 50 000 mk ja Snellmanin koulun johtajalle Evert Salakarille 40 000 mk (28. 1. 223 §, 4. 2. 298 §, 1. 7. 1 213 §).

Kansakoulujen ruoanjakajien palkkausperusteet. Helsingin kunnallisten koulujen henkilökunta -yhdistys oli esittänyt, että yhtä ruoanjakajaa kohden tulevaa ruokailijamäärää

alennettaisiin, niin että 350 oppilaan määrästä maksettaisiin peruskorvaus ja sen yli menevästä ruokailijamäärästä erikoiskorvaus. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa asiasta lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että esityksen ei tulisi antaa aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että kansakouluja kehoitettaisiin osapäiväisiä ruoanjakajia palvelukseen otettaessa maksamaan näille palkka päätoimisten ruoanjakajien palkkaluokan mukaisesti kuitenkin huomioon ottaen sen, että osapäiväisten ruoanjakajien palkka on samassa suhteessa pienempi kuin heidän työaikansa on vakinaisten ruoanjakajien työaikaa lyhempi (10. 6. 1 093 §).

M/s Korkeasaaren konemestari N. Sundberg oli tiedustellut ko. aluksen *konemestareiden etuja ja oikeuksia*. Palkkalautakunta päätti vastaukseksi tiedusteluun ilmoittaa, 1) että hänellä oli mahdollisuus saada selville palkka- ja työehtonsa kaupunginvaltuuston 19. 4. 1950 antamasta päätöksestä ja palkkalautakunnan siitä 30. 4. 56 antamasta tulkin-tapäätöksestä; 2) että vuosiloma oli oikein määrätty asiasta voimassa olevien sopimusten mukaan; 3) että vuosilomaan nähden voimassaolevien sopimusten ja päätösten nojalla olisi konemestareille yleensä annettava neljä vapaapäivää kuukaudessa, mutta mikäli näitä ei voida järjestää, kuten nyt ko. liikenteessä oli asian laita, ne korvattaisiin valtioneuvoston 29. 5. 1946 antaman päätöksen perusteella maksamalla vapaapäiväraha neljältä päivältä kuukaudessa; 4) että yleinen työaikalaki ei tullut kysymykseen viikottaisen vapaa-ajan suhteen, vaan asiassa oli sovellettava 26. 4. 1924 merimiesten työajasta annetun lain määräyksiä, mutta että kun tässä laissa ei ollut ko. vapaa-ajasta selviä määräyksiä, voitiin viikottainen vapaa-aika järjestää, kuten edellisessä kohdassa on ilmoitettu (17. 6. 1 152 §).

Nummelan sairaalan puutarhuri Aksel Lundberg oli anonut palkkaa ajalta 1. 6. — 30. 6. eli siltä ajalta, joka kului Nummelan parantolan siirtymiseen Tuberkuloosiyhdistykseltä kaupungin hallintaan. Lundberg oli maininnut, että kun kasvihuoneissa ja lavoissa olivat viljelykset alullaan ja ne juuri alkukesästä vaativat jatkuvaa huolenpitoa, ei hän voinut jättää niitä hoitamatta, koska tällainen laiminlyönti olisi aiheuttanut suuren taloudellisen vahingon. Ko. viljelmien tuotteita käytettiin sitten jatkuvasti sairaalan keittiössä, joten hänen hoitotyöstään oli ilmeisesti ollut kaupungille hyötyä. Anottu palkkamäärä oli 40 000 mk. Sairaalalautakunta oli ilmoittanut, että Lundberg oli saanut palkan edelliseltä omistajalta 15. 6. asti. Kun kaupunki oli ottanut parantolan omistukseensa vasta 3. 7. lähtien, ei Lundberg sitä ennen ollut voinut olla virka- tai työsuhteessa kaupunkiin, joten palkan maksaminen puutarhurille em. ajalta ei voinut tulla kysymykseen. Sen sijaan katsottiin, että kohtuussyyistä voitiin puoltaa hänelle maksettavaksi 15 000 mk:n korvaus (11. 11. 1 956 §, 9. 12. 2 042 §).

Päivärahaa ja matkakulujen korvausta koskeva asia. Mielisairaanhoitaja Helga Wasarainen oli maininnut olleensa neljä päivää kertomusvuoden heinäkuussa työssä Nummelan sairaalassa, jonne hänet oli määrätty vakinaisesta toimipaikastaan Kivelän sairaalasta. Hän maksoi matkoistaan 380 mk ja Nummelan sairaalassa aterioistaan 200 mk päivässä. Perheellisenä hän ei ruokaile Kivelän sairaalassa eikä myöskään asu virka-asunnossa. Ko. henkilö oli pyytänyt matkakulunsa korvattaviksi sekä samalla tiedustellut, oliko hän oikeutettu päivärahaan mainitulta ajalta. Palkkalautakunta päätti vastaukseksi tiedusteluun sairaalalautakunnalle ja asianomaiselle ilmoittaa, että ko. mielisairaanhoitajattarella oli oikeus saada linja-automaksu, 380 mk, korvatuksi kaupungin varoista sekä oikeus vapaaseen muonitukseen ja majoitukseen mainitulta komennusajalta, mutta ei oikeutta päivärahoihin eikä, ottaen huomioon komennusajan lyhyiden ja hänelle myönnettyt em. edut, matkakustannusten korvaukseen vapaa-aikoina tehdyistä matkoista Nummelasta Helsinkiin ja takaisin. Lisäksi palkkalautakunta päätti kehottaa sairaalalautakuntaa antamaan eo. lausuntonsa mukaiset ohjeet ao. taloudenhoitajalle (16. 9. 1 565 §).

Vesi- ja kaasulaitoksen päivystyksen yhdenmukaistaminen. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan esittää, että 1) vesilaitoksen insinööripäivystys ja autonkuljettajapäivystys vahvistettaisiin ympärivuotiseksi, että 2) kaasulaitoksen jakeluosaston putkenasentajapäivystys vahvistettaisiin kesäisin 1. 5. — 30. 9. väliseksi ajaksi 1b-luokan mukaisena sekä 3) esittäisi, ettei palkkalautakunnan käsityksen mukaan ollut aihetta suostua kaasulaitoksessa ehdotettuihin päivystysluokkien muutoksiin, koska ne käytännössä tietäisivät päivystyskorvausten suurenemista (25. 2. 481 §).

Kunnantöontekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että kun teollisuuslaitoksissa makse-

taan päivystysmääräysten mukaista varallaolokorvausta, perustaksi otetaan ohjetunti-palkka ilman niitä lisiä, joihin ao. työntekijä on oikeutettu suorittaessaan aikatyötä. Keskusjärjestön käsityksen mukaan tämä ei ollut oikein, vaan perustana korvaukselle olisi käytettävä tuntipalkkaa. Koska kysymys aikatyölisän huomioon ottamisesta päivystyskorvauksia laskettaessa oli tulkinnanvarainen, palkkalautakunta päätti kaupunginhallituksen ja sosiaaliministeriön välityksellä pyytää työneuvoston lausunnon asiasta. Työneuvosto oli vastauksessaan maininnut, että varallaoloaikaa, jonka työntekijä joutuu työtä suorittamatta olemaan asunnossaan valmiina saapumaan työhön, ei yleensä lueta hänen työajakseen, vaikka siitä olisikin sovittu suoritettavaksi korvausta. Työntekijälle tällöin maksettavasta korvauksen määrästä on työaikalain 8 §:n 3 mom:ssa säädetty, että vähintään puolesta varallaoloajasta on maksettava korvaus siinä tapauksessa, että sanottua varallaoloaikaa sopimuksen mukaan ei lueta työajaksi. Milloin jostakin työstä on sovittu maksettavaksi varsinaisen palkan lisäksi erityistä aikatyölisää, sanottu lisä kuuluu osana siihen kokonaispalkkaan, joka työntekijälle on suoritettava hänen tekemästään työstä. Näin ollen on työntekijälle maksettava em. varallaolosta sen palkan mukaan laskettu korvaus, minkä hän olisi oikeutettu saamaan, jos hän silloin olisi työssä. Työneuvoston lausunto päätettiin lähettää teollisuuslaitosten palkkakonttorille tiedoksi (29. 4. 870 §).

Teollisuuslaitosten ja rakennusviraston uusien työsäätöjen vahvistaminen. Kaupunginhallitus oli 8. 11. 1951 asettanut komitean laatimaan ao. laitoksille työsäätöt, koska entiset olivat suuresti vanhentuneet niiden ollessa peräisin 1920-luvulta. Mainittu komitea oli kuitenkin lakkautettu syksyllä 1957, jolloin palkkalautakunta sai tehtäväkseen ko. työn loppuunsaattamisen. Komitean laatimat työsäätömallit oli lähetetty ao. laitoksille tarkistettaviksi laitosten työolosuhteita vastaaviksi ja sitten palkkalautakunnan toimistossa tarkistettu voimassaolevan lainsäädännön ja Työnantajain Keskusliiton suositteleman mallin mukaisiksi. Työsäätölain mukaan oli ao. laitosten työntekijöille annettava tilaisuus lausua mielipiteensä työsäätöehdotuksesta, joka sitä varten oli pidettävä työpaikalla nähtävänä 14 päivän ajan. Sen jälkeen työnantajan tuli toimittaa sosiaaliministeriölle säännöt vahvistamista varten ja työntekijäin lausunto niistä tai, ellei lausuntoa ollut em. ajan kuluessa työnantajalle annettu, selvitys siitä, että työntekijöille oli säädettyllä tavalla varattu tilaisuus mielipiteensä lausumiseen. Sen jälkeen kun ko. työsäätöt olivat olleet laitoksissa nähtävänä, käsitteli palkkalautakunta kokouksissaan asiaa, jolloin sääntöihin tehtiin eräitä muutosehdotuksia. Nämä tarkoittivat lähinnä eräiden työehtosopimuksen määräysten ottamista työsäätöön, mutta tällaista menettelyä ei pidetty aiheellisenä, koska viimeksi mainitut ovat yleensä muuttuvia, kun sen sijaan työsäätöt ovat tarkoitetut noudatettaviksi pidemmän ajan. Palkkalautakunta päätti hyväksyä työsäätöehdotuksen (30. 9. 1 652 §, 14. 10. 1 711 §, 11. 11. 1 878 §, 18. 11. 1 910 §).

Työehtosopimukset. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli viitaten työehtosopimuksen 18 §:ään irtisanonut ko. sopimuksen päättyväksi 1. 5. 1958. Samalla Keskusjärjestö oli jättänyt ehdotuksensa uudeksi työehtosopimukseksi sekä esittänyt, että siitä käytävissä neuvotteluissa otettaisiin esille vuorotyötä tekevien työaika ja työehtosopimuksen 12 §:n 3 mom:n tulkinta. Kun työehtosopimuksen 18 §:n mukaisesti työehtosopimus on irtisanottava viimeistään 3 kk ennen sen päättymiseksi määrättyä aikaa, oli irtisanominen suoritettu työehtosopimuksen mukaisesti sen tapahtuessa 31. 1. 1958. Samalla oli todettu, että irtisanominen ei koskenut työehtosopimukseen liittyvää palkkasopimusta, joka siis jäi edelleen voimaan. Palkkalautakunta päätti ryhtyä neuvotteluihin uuden työehtosopimuksen aikaansaamiseksi (11. 2. 352 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt ilmoituksen voimassaolevan palkkahinnoittelun irtisanomisesta 31. 5. 1958 alkaen. Palkkalautakunta päätti merkitä irtisanomisen tiedoksi sekä että asian johdosta oli ryhdyttävä neuvotteluihin (1. 4. 732 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä kaupungin neuvottelijoiden ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön edustajien kesken 18. 4. 1958 tehdyn sopimuksen irtisanottujen työehtosopimuksen ja palkkasopimuksen voimassaoloajan jatkamisesta toistaiseksi, kunnes jompikumpi osapuoli katsoo niiden voimassaolon päättyneeksi (22. 4. 820 §).

Palkkalautakunta päätti merkittyään asiasta käytyjen neuvottelujen tuloksen tiedoksi ilmoittaa virastoille ja laitoksille seuraavaa: Elinkustannusindeksin noustua helmikuussa 1958 pistelukuun 130 suoritetaan kaupungin sekä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen 15 §:n ja kaupungin sekä Maataloustyönteki-

jään ammattiosaston välisen työehtosopimuksen 11 §:n mukainen palkkojen tarkistus siten, että 4 %:n suuruinen palkkojen tarkistus maksetaan erillisenä, työntekijäin loppuansioon tulevana korotuksena. Rakennusviraston osalta noudatetaan laitoksen palkanlaskennassa esiintyvien erinäisten teknillisten vaikeuksien vuoksi sellaista poikkeuksellista menettelyä, että em. indeksikorotus lasketaan — aikatyössä korottamalla lopputuntipalkkaa 4 % ja — urakkatyössä urakka-ansioon erillisenä lisänä tulevana korotuksena — jos työntekijä on saman tilikauden aikana suorittanut sekä aika- että urakkatyötä, lasketaan korotus erikseen aika- ja urakkatyön osalta kuten edellä on mainittu ja näin korotetut ansiot lasketaan yhteen. Henkilökohtaista lisää saavien henkilökohtaiset palkat maksetaan toistaiseksi, kunnes palkkalautakunta on asian käsitellyt, entisen suuruisena ellei ao. työntekijän varsinainen palkkahinnoittelun mukainen tuntipalkka korotettuna 4 %:lla nouse entistä henkilökohtaista tuntipalkkaa suuremmaksi (25. 3. 683 §).

Indeksikorotusten myöntäminen ns. henkilökohtaisille lisille. Palkkalautakunta päätti merkittyään asiasta käytyjen neuvottelujen tuloksen tiedoksi ilmoittaa virastoille ja laitoksille seuraavaa: Elinkustannusindeksin noustua helmikuussa 1958 pistelukuun 130 suoritetaan kaupungin sekä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen 15 §:n ja kaupungin sekä Maataloustyöntekijäin ammattiosaston välisen työehtosopimuksen 11 §:n mukainen palkkojen tarkistus siten, että 4 %:n suuruinen palkkojen tarkistus maksetaan erillisenä, työntekijäin loppuansioon tulevana korotuksena. Rakennusviraston osalta noudatetaan laitoksen palkanlaskennassa esiintyvien erinäisten teknillisten vaikeuksien vuoksi sellaista poikkeuksellista menettelyä, että em. indeksikorotus lasketaan — aikatyössä korottamalla lopputuntipalkkaan 4 % ja — urakkatyössä urakka-ansioon erillisenä lisänä tulevana korotuksena — jos työntekijä on saman tilikauden aikana suorittanut sekä aika- että urakkatyötä, lasketaan korotus erikseen aika- ja urakkatyön osalta kuten edellä on mainittu ja näin korotetut ansiot lasketaan yhteen. Henkilökohtaista lisää saavien henkilökohtaiset palkat maksetaan toistaiseksi, kunnes palkkalautakunta on asian käsitellyt, entisen suuruisena ellei ao. työntekijän varsinainen palkkahinnoittelun mukainen tuntipalkka korotettuna 4 %:lla nouse entistä henkilökohtaista tuntipalkkaa suuremmaksi (25. 3. 683 §).

Käsiteltyään asiaa uudelleen palkkalautakunta päätti ilmoittaa virastoille ja laitoksille, että palkkahinnoittelun 15 §:n mukaista 4 %:n indeksikorotusta ei suoriteta henkilökohtaisille lisille, vaan ko. korotus lasketaan ao. työntekijän palkkahinnoittelun mukaiselle varsinaiselle tuntipalkalle. Jos näin laskettu palkka saavuttaa tai ylittää työntekijän v:n 1951 sopimuksen mukaan lasketun henkilökohtaisen tuntipalkan, henkilökohtaisen lisän maksaminen lakkaa. Muussa tapauksessa henkilökohtainen lisä pienenee varsinaisesta tuntipalkasta laskettua indeksikorotusta vastaavalla määrällä (1. 4. 729 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli pannut vireille työtuomioistuimessa kanteen kaupunkia vastaan 4 %:n indeksikorotuksen soveltamisesta ns. henkilökohtaisiin lisiin. Työtuomioistuin oli pyytänyt selvitystä asian johdosta. Palkkalautakunta päätti annettavassa lausunnossaan esittää, että työtuomioistuimelle annettaisiin selvitykseksi palkkalautakunnan esityslistassa 3. 6. 1958 ko. asian kohdalla olevat tiedot lisättyinä huomautuksin, että v. 1951 henkilökohtaisista lisistä tehty sopimus oikeudelliselta luonteeltaan on työehtosopimus, joka sitoo asianosaisia sillä tavoin, että jos siitä olisi haluttu poiketa päätettäessä 4 %:n palkkojen korotuksesta, poikkeuksesta olisi tullut erikseen sopia. Lisäksi päätettiin, että työtuomioistuimelle oli lähetettävä kokouksissa 5. 4. 1951 ja 5. 10. 1957 tehtyjen pöytäkirjojen jäljennökset sekä todistajiksi nimettävä palkkalautakunnan puh.joht. Virkkunen ja johtava kaupunginvouti Ståhlberg (3. 6. 1 068 §).

Työtuomioistuin oli ratkaissut em. asian ja hyväksyen Keskusjärjestön kanteen vahvistanut, että palkkoja ko. sopimuskohdan mukaan tarkistettaessa oli tarkistus ulotettava myös henkilökohtaisiin palkanlisiin. Työtuomioistuimen päätös merkittiin tiedoksi ja lähetettiin kaupungin virastoille ja laitoksille toimenpiteitä varten (15. 7. 1 284 §).

Sukellusalan uuden työehtosopimuksen soveltaminen. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. virastoille ja laitoksille toimenpiteitä varten, että Suomen Rakennusteollisuusliitto ja Suomen Sukeltajain Liitto olivat 10. 7. 1958 allekirjoittaneet uuden sukellusalan työehtosopimuksen, joka astuisi voimaan 15. 7. Kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen 4 §:n A. kohdassa oli määritelty eräiden sukellustyössä työskentelevien työntekijöiden ohjetuntipalkat. Saman pykälän B. kohdassa oli määräys, jonka mukaan muut kaupungin töissä sukellusosalalla noudatettavat palkat määräytyvät

Sukeltajain Liiton ja työnantajain välisten sopimusten mukaan. Uuden työehtosopimuksen 10 §:n perusteella muuttuvat kaupungin palkkasopimuksen 4 §:n B. kohdassa tarkoitettujen työpalkkojen koskevat määräykset siten, että täyden ammattitaidon omaava sukeltaja saa tuntipalkkaa 388—453 mk riippuen palkan suuruus ammattitaidosta, työn laadusta ja työpaikan sijainnista. Lyhytaikaisissa töissä, joissa työsuhte kaikkiaan kestää korkeintaan 4 viikkoa, maksetaan sukeltajalle lisäpalkkaa työajan pituuden mukaan 5 000—1 250 mk viikolta. Palkkalautakunta päätti vahvistaa B. kohdassa tarkoitetuissa töissä noudatettavat palkat astumaan voimaan sen tilikauden alusta lukien, joka ensiksi alkaisi 15. 7. 1958 jälkeen (13. 8. 1 385 §).

Palkankorotuksen soveltaminen työtupien ompelijoihin. Huoltolautakunnan työtupien johtokunta oli tiedustellut, oliko kaupunginvaltuuston 25. 9. tekemää palkankorotuspäätöstä sovellettava työtupien ompelijoihin. Nämä muodostivat erikoisen työntekijäryhmän siinä mielessä, että työhön pääsyn ehtona oli ollut huonon toimeentulon lisäksi jokin sosiaalinen syy, esim. invalideuteen tai vapaaseen teollisuuteen nähden liian korkea ikä. Ompelijoita oli yhteensä 15 ja heidän keski-ikänsä oli 57 v. Mikäli ko. palkankorotusta sovellettaisiin heihin, merkitsisi se n. 5 %:n korotusta palkkoihin ja n. 8 ½ %:n korotusta työryhmässä valmistettavien tekstiilien hintoihin. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että palkankorotusta ei olisi sovellettava ko. työntekijäryhmään, koska on ilmeistä, että tämän kohdalla on kysymys eräänlaisesta huoltomuodosta ja koska olisi todennäköistä, että mikäli palkkojen korotus aiheuttaisi tuotteiden hintojen nousun yleisiä markkinahintoja korkeammiksi, kaupungin laitokset lakkaisivat käyttämästä työtupia tekstiilihankinnoissaan. Tällöin taas jouduttaisiin työtupien toimintaa supistamaan ja työntekijöitä irtisanomaan (18. 11. 1 893 §).

Siivoojien palkkojen tarkistaminen. Kunnantyyntekijäin Keskusjärjestön taholta oli tehty esitys suursiivouksesta maksettavien tuntipalkkojen tarkistamisesta vastaavasti siinä suhteessa kuin muiden tuntityötä tekevien palkka oli noussut. Talo-osasto oli maininnut asian johdosta, että virastosiivoojat eivät sisältyneet siihen palkkasopimukseen, jolla tuntipalkalla työskentelevien aikatyölisä päätettiin korottaa 10 %:sta 15 %:iin. Koska virastosiivoojien tuntipalkkojen määrittämisessä kuitenkin oli noudatettu samoja periaatteita kuin palkkasopimukseen sisältyvien muidenkin työntekijäin palkkojen suhteen, katsoi talo-osasto, että myös siivoojien tuntipalkka olisi korotettava 5 %. Palkkalautakunta päätti kuitenkin ilmoittaa lausuntonaan kiinteistölautakunnalle, että koska saatujen selvitysten mukaan suursiivoustuntipalkkaa määrättäessä perusteena oli käytetty viranhaltijain palkoissa tapahtuneita muutoksia, ei palkkalautakunnan mielestä ollut perusteltua aihetta muuttaa palkan määräytymisessä aikaisemmin noudatettuja perusteita kytkemällä ne nyt työntekijäin palkoissa tapahtuneisiin muutoksiin (21. 1. 193 §).

Hankintatoimiston työsuhteissa olevan henkilöstön ylityökorvauksia ym. koskeva asia. Apulaisreviisori Toini Kekkonen oli tehnyt tilimuistutuksen, missä huomautettiin mm. siitä, että erälle hankintatoimiston henkilökuntaan kuuluville, jotka olivat työsuhteissa, oli ylityökorvauksia laskettaessa kuukausipalkka jaettu luvulla 180 ja työpäivän pituudeksi merkitty 7 ½ t, lauantaisin 4 ½ t, vaikka työpäivän olisi pitänyt olla 8 t ja kuukausipalkka jakaa luvulla 200. Kaupunginhallitus oli 5. 12. 1956 määrännyt, että hankintatoimiston palveluksessa työsuhteissa olevan konekorjaamon henkilökunnan tehokas työaika oli arkisin oleva 7 t ja lauantaisin 5 t, ylityökorvauksia laskettaessa oli jakajana käytettävä lukua 180. Toimiston palveluksessa oli kuitenkin muitakin työsuhteissa olevia toimenhaltijoita, joiden tehtävät eräissä tapauksissa olivat samat kuin viranhaltijain ja näiden työaika taas oli virkasäännön mukainen 6 ½ t. Myöskin kuului henkilökuntaan varastomies-autonkuljettaja, jonka työaika oli ollut sovittava lähinnä konekorjaamon työajan mukaan. Kun näin ollen toimiston työsuhteisen henkilökunnan kesken oli olemassa erilainen työaika, oli palkkalautakunnalta tiedusteltu, oliko mahdollista saada yhtenäistä järjestelyä tässä suhteessa, jotta henkilökunnan toimintaa voitaisiin valvoa sekä työajan noudattamisen että tehokkaan työskentelyn kannalta. Palkkalautakunta puolsi hankintatoimiston työsuhteisten jakeluapulaisten ja monistajien työajan vahvistamista 6 ½ t:ksi arkipäivisin ja 4 ½ t:ksi lauantaisin sekä muun työsuhteisen henkilökunnan 7 t:ksi arkipäivisin ja 5 t:ksi lauantaisin ja ylityökorvausjakajan vahvistamista kaikille em. työntekijöille luvuksi 180 (21. 1. 195 §, 28. 1. 253 §-13. 5. 948 §).

Sähkölaitos oli tehnyt esityksen *erikoisammattityöntekijäin lisän* maksamisesta eräille laitoksen työntekijöille, minkä johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa sähkölaitokselle, että sen esityksessä mainituille erikoisammattityöntekijöille voitiin maksaa palkkasopimuksen 12 §:n 7 kohdassa mainittua erikoisammattityöntekijän lisää enintään 45 % ohjetuntipalkasta laskettuna. Lisän lopullinen suuruus oli kuitenkin määrättävä laitoksessa kunkin miehen kohdalla erikseen suoritettavan harkinnan mukaan (28. 1. 222 §).

Kunnantyyntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen *hinaajien lämmittäjien ylityökorvauksesta*, jonka johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa satamalaitokselle ja em. järjestölle, että satamarakennusosaston hinaajien lämmittäjien työ alkaa purjehduskautena klo 6, jolloin heidän säännöllinen työaikansa on ruokatunti huomioon ottaen klo 6—15 välinen aika, joten ko. lämmittäjillä on oikeus työehtosopimuksen 7 §:n 1 kohdan ja työaikalain 17 §:n 1 mom:n nojalla saada em. ajan ylittävältä osalta ylityökorvauksena kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 % ja seuraavilta tunneilta 100 % korotettu palkka (14. 1. 132 §, 28. 1. 251 §).

Työehtosopimuksen 11 §:n tulkinta. Teollisuuslaitosten palkkakonttori oli tiedustellut työehtosopimuksen 11 §:n 1 kohdan 2 mom:n tulkintaa sellaisissa tapauksissa, joissa ao. työntekijä joutui kulkemaan asunnostaan työpaikalle esim. Maunulasta Konalaan Ruskeasuon kautta tai Vallilasta Messuhallin luo ja sieltä vaihtaen Pitäjänmäelle. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa vastaukseksi ko. tiedusteluun, että 12. 11. 1957 annetun yleiskirjeen työehtosopimuksen mainitun kohdan tulkintaohje kuului seuraavasti: »Jos työntekijä asuu liikennelaitoksen 1. vyöhykkeen ulkopuolella ja joutuu sieltä matkustamaan työmaalle 1. vyöhykkeen kautta toisille vyöhykkeille, maksetaan liikennemaksu matkasuudelta Rautatientorilta työmaalle.» Ko. tapauksissa esitettyjen solmukohtien, Ruskeasuon ja Messuhalli, oli katsottava vastaavan yleiskirjeessä mainittua Rautatientorin käännekohtaa, jonka kautta ao. esimerkeissä työntekijä ei lainkaan matkustanut. Edelleen ilmoitettiin, että korvaus oli suoritettava sarjalippujen hinnan mukaisesti, koska työmaasta oli etukäteen ilmoitettu ja se tuli jatkumaan enemmän kuin 6 päivää (11. 3. 584 §).

Työttömyystyöt. Kaupunginvaltuutetut Enne, A. Saarinen ym. olivat tehneet aloitteita, missä tehtiin ehdotuksia työttömyystöissä noudatettavasta tuntipalkasta sekä voimassaolevan työehtosopimuksen noudattamisesta työttömyystöissä. Yleisten töiden lautakunta oli asian johdosta antamassaan lausunnossa huomauttanut, että rakennusviraston järjestämällä kaupungin työttömyystyömailla noudatetaan työehtosopimukseen liittyvää palkkahinnoittelua sen määräämine ohjepalkkoineen ja lisineen, eli samoja palkkausperusteita kuin kaupungin varsinaisissa töissä. Em. aloitteissa mainittu 125—130 mk:n tuntipalkat olivat juuri ko. palkkahinnoittelun mukaisia aputyöntekijän palkkoja ja voivat niihin tulla lisäksi vain ns. hyvänmiehenlisä ja aikatyölisä, viimeksi mainittu vain niille, jotka ennen työn suoritusta ovat olleet vähintään 3 kk kaupungin palveluksessa. Työllisyysasetuksen soveltamispäätöksen 15 §:ssä määrätään, että ko. töissä on mikäli mahdollista käytettävä urakkatyöjärjestelmää, mutta tämän määräyksen noudattaminen tuottaa vaikeuksia siksi, että työntekijöiden joukossa on henkilöitä, jotka eivät kykene urakkatyöhön ollen ammattiin ja yleensä ulkotyöhön tottumattomia. Tiliviikolla 29. 12. 1957—4. 1. 1958 tehtiin tuntityötä 15 077 t ja urakkatyötä 21 253 t. Urakkatyöprosentti oli siis n. 67. Tämä osoitti, että työttömyystyömaiden palkkauksessa oli täysin noudatettu voimassaolevan palkkahinnoittelun määräyksiä. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että työllisyyslain 6 §:n 2 kohdassa mainitaan, »että näissä töissä noudatetaan samoja palkkausperusteita kuin vastaavanlaisissa kunnan muissa töissä, jollei työehtosopimuksissa ole toisin sovittu.» Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle lausunnossaan esittää yleisten töiden lautakunnan selvitykseen viitaten, ettei aloitteiden tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (4. 3. 532, 533, 534 §, ks. v:n 1957 kert. s. 17).

Sairausajan korvaus kaupungin varatyömailla. Luottamusmiesten kokouksen puolesta olivat Uuno Kuutti ja K. O. Ahlroos esittäneet, että koska kaupungin varatyömailla ei maksettu sairausajan korvausta, vaarannettiin työntekijäin muutenkin vaikea taloudellinen tilanne heidän mahdollisesti joutuessaan sairauden takia olemaan pitemmän aikaa työhön kykenemättömiä. Kokouksen taholta oli esitetty, että ko. epäkohta poistettaisiin. Em. valtuustoaloitteiden käsittelyn yhteydessä palkkalautakunnassa oli todettu, että kaupungin työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 1 §:n mukaan »— sääntöä ei sovelleta, sikäli kuin sillä lisätään työntekijäin työsopimuslain mukaisia etuja, muualta kuin kau-

pungin varsinaisilta työmailta työttömyystöihin siirrettyihin työntekijöihin —.» Näin ollen sairausapusääntöä ei voitu soveltaa varatyömaiden työntekijöihin. Sen sijaan näillä oli oikeus sairauden sattuessa saada palkkansa ajalta, joka on yhtä pitkä kuin työsuhteessa noudatettava irtisanomisaika, kuitenkin enintään 14 päivältä. Edelleen todettiin, että kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kesken tehdyssä, voimassa olevassa työehtosopimuksessa ei ollut sovittu ko. sopimusta sovellettavaksi työllisyys-työntekijöihin, joten he jäivät sairaus- ja hautausapusäännön soveltamisalan ulkopuolelle siinäkin tapauksessa, että asiaa tarkasteltiin työllisyyslain kannalta. Näin ollen päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että esityksen ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (4. 11. 1 843 §).

Vapunpäivän palkan maksaminen työttömyystöissä työskenteleville. Varatyömaiden luottamusmiestöimikunnan puolesta oli anottu, että myöskin työttömyyskortiston kautta kaupungin töihin otetuille maksettaisiin palkka vapunpäivältä, kuten työehtosopimus edellyttää. Valtioneuvoston 12. 2. 1954 antamien työttömyysohjeiden 22 §:n 2 kohdan mukaan on kunnan järjestämissä työttömyystöissä noudatettava samoja palkkaehtoja kuin vastaavanlaisissa muissa kunnan töissä, ellei toisin ole sovittu. Valtion järjestämien työttömyystöiden osalta taas mainitaan saman pykälän 1 kohdassa, että niissä on noudatettava samoja palkka- ym. työehtoja kuin vastaavanlaisissa, menoarvioon otetuilla varoilla suoritettavissa valtion töissä. Jättämällä pois kunnan töiden osalta maininta »ym. työehtoja» on haluttu tuoda esiin se, ettei työttömyystöissä työskenteleville tule niitä erinäisiä sosiaalisia etuja, joita kunnat antavat vakinaisille työntekijöilleen yli sen, mitä heille lain mukaan kuuluu. Vapunpäivän järjestämisestä työntekijöiden vapaapäiväksi eräissä tapauksissa 27. 4. 1944 annetun lain mukaan vapunpäivä on palkaton vapaapäivä. Sen sijaan on kaupungin voimassa olevan työehtosopimuksen mukaan vapunpäivältä suoritettava palkka samojen perusteiden mukaan kuin itsenäisyyspäivältä. Yleinen laki ei siten myönnä työntekijöille oikeutta saada palkkaa vapunpäivältä, joten työehtosopimuksen kaupungin työntekijöille suomaa oikeutta on pidettävä erityisenä sosiaalisena etuna. Kun työttömyysohjeiden mukaan kunnan järjestämissä työttömyystöissä on noudatettava vain samoja palkkaehtoja kuin muissa vastaavanlaisissa töissä, ei työttömyystöissä työskentelevillä ole oikeutta saada vapunpäivältä palkkaa. Näin ollen palkkalautakunta päätti hylätä anomuksen (20. 5. 972 §, ks. v:n 1954 kert. s. 7).

Huoltolaitosten johtokunnan tiedusteluun, joka koski *työttömyystöissä maksettavia palkkoja*, palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa saatiin suorittaa työttömyystöihin otetuille siivoustöissä oleville naishenkilöille 132: 50 mk:n tuntipalkka (15. 4. 782 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen uuden *kuorma- ja paketti-autojen liikennetaksan* voimaantumispäivää kaupungin töissä. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja ilmoittaa ao. laitoksille 1), että työsuhteiden ulkopuolella olevien, laskutusta käyttävien kuorma-autonkuljettajien esittämät uuden taksan mukaiset laskutukset voitiin hyväksyä maksettaviksi 1. 4. 1958 jälkeen suoritettujen ajon osalta, 2) että kaupunkiin työsuhteessa olevien, omaa autoaan ajavien kuorma-autonkuljettajien osalta otetaan 1. 4. 1958 alkaen käyttöön jatkuvan työsuhteen perusteella maistraatin vahvistamasta taksasta poikkeava seuraava tuntiajotaksa:

Maksuluokka	mk/t	Maksuluokka	mk/t
I	554	III	734
II	639	IV	814
		V	884

3) että edellä 2) kohdassa mainittua taksaa ja voimaantumispäivää noudatetaan myös urakka-ajoihin nähden, kuitenkin niin, että 1. 4. ja tämän päätöksen voimaantumispäivän välillä maksetaan takautuva korvaus siten, että uusien taksojen ja vanhojen taksojen välinen erotus kerrotaan todellisilla urakkatyöhön käytetyillä tunneilla; päätöksen voimaantumispäivän jälkeen tehtävistä urakoista sovitaan erikseen työnjohtoon kanssa sekä 4) että taksan korotuksesta aiheutuvat lisäykset eivät koske miehen palkkaa, vaan tulevat kokonaisuudessaan auton osalle (22. 4. 819 §).

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin 9 viranhaltijalle. Eräitä ko. oikeutta koskevia anomuksia hylättiin.

Raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoituskansliassa palveleva toimistoapulainen Paulina Mehtonen oli anonut oikeutta saada jäädä virkaansa edelleen vuoden ajaksi sen jälkeen kun hän 4. 3. 1959 täyttäisi 67 v. Raastuvanoikeus oli kohtuussyistä puoltanut anomusta, koska Mehtonen oli toiminut 15 v ennen kaupungin palvelukseen tuloaan eri tuomiokuntien arkistoissa samanlaisissa tehtävissä, mutta ei saanut lukea hyväkseen näitä vuosia, sillä tuomiokuntien arkistojen henkilökunta oli ao. kihlakunnantuomarien yksityisesti palkkaama. Palkkalautakunta päätti hylätä anomuksen, koska mainituilla perusteilla ei yleensä pidennystä virassapysymiseen ollut myönnetty (9. 12. 2 030 §).

Virkojen perustaminen, järjestely ym. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, virkojen uudelleenjärjestelyä, vakinaistamista, virkanimikkeiden muuttamista jne. Uusien virkojen perustamisen ollessa kyseessä palkkalautakunta esitti vain käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivuudesta puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arvioimiseen. Edelleen annettiin useita lausuntoja palkankorotusasioissa ym.

Virkojen täyttäminen. Palkkalautakunnalle esitettiin useita anomuksia, jotka koskivat virkojen täyttämistä niitä haettavaksi julistamatta. Hylättyään eräitä näistä anomuksista lautakunta oikeutti useissa tapauksissa täyttämään virat ao. esityksen mukaisesti haettavaksi julistamatta, jolloin tavallisesti ehdoksi asetettiin, että virkaan oli valittava se henkilö, joka oli hoitanut virkaa tilapäisenä (22. 4. 810 §, 25. 11. 1 962, 1 963 §, 16. 12. 2 059 §, 23. 12. 2 132 §).

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin oikeus 94 viranhaltijalle.

Oikeus asua kaupungin hallinnollisen alueen ulkopuolella myönnettiin 86 viranhaltijalle.

Konekirjoituslisiä myönnettiin kertomusvuonna 25 viranhaltijalle, *konekirjanpitolisä* 22:lle ja *pikakirjoituslisiä* 11 viranhaltijalle.

Konekirjoitus- ym. lisien tarkistaminen. Kunnallisvirkamiesyhdistys oli tehnyt esityksen konekirjoitus- ym. lisien tarkistamisesta kaupunginvaltuuston 21. 1. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti. Kun valtuusto oli kertomusvuonna 23. 4. päättänyt, että viranhaltijain palkat sidotaan osittain indeksiin ja korotetaan 1. 4. 1958 alkaen 4 %, esitti Kunnallisvirkamiesyhdistys, että em. lisät tarkistettaisiin vastaavalla tavalla. Palkkalautakunnan taholla todettiin, että esitys perustui kaupunginvaltuuston voimassa oleviin päätöksiin. Näin ollen olisi ko. lisien osalta otettava huomioon sekä v. 1957 myönnetty korotus, joka alkupalkkojen kohdalla oli keskim. 3.5 % ja loppupalkkojen keskim. 5.5 %, että kertomusvuonna myönnetty 4 %:n indeksikorotus. Mainitut korotukset mukaan lukien muodostuisivat ko. lisät seuraaviksi: konekirjoituslisät 1 650 mk, 3 290 mk ja 4 940 mk; pikakirjoituslisät 2 190 mk ja 4 390 mk ja konekirjanpitolisät 1 560 mk ja 3 120 mk. Edellä olevan mukaista ehdotusta päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle (13. 5. 947 §).

Konekirjoituslisen ym. lisien maksamisesta ylityökorvauksen ja lomapalkan yhteydessä. Rahatoimisto oli tiedustellut, miten oli meneteltävä konekirjoitus-, konekirjanpito- ja pikakirjoituslisen maksamiseen nähdessä ylityökorvausta, sairauslomapalkkaa ja vuosilomapalkkaa laskettaessa. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja laitoksille, että em. lisät oli otettava huomioon laskettaessa niihin oikeutetun viranhaltijan ylityökorvausta, vuosiloma-ajan palkkaa sekä kahden kuukauden sairausloma-ajalta maksettavaa täyttää palkkaa (17. 6. 1 151 §).

Konekirjanpitolisän maksaminen sijaiselle. Teurastamo oli esittänyt, että 2.—16. 2. välisenä aikana sijaisena toimineelle toimistoapulaiselle Anna Varhalalle maksettaisiin päätyönä hoidetun viransijaisuuden ajalta ao. konekirjanpitolisän haltijalle, Elsa Vaaralle myönnetystä 3 000 mk:n konekirjanpitolisästä 1 500 mk. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että konekirjanpitolisää on pidettävä ao. viranhaltijalle myönnettyinä henkilökohtaisena lisänä. Se seikka, että hänen virkavapautensa aikana sijainen mahdollisesti myöskin pystyy hoitamaan ko. konekirjanpitotyön ei siten oikeuta vielä sijaista osallistumaan virkavapautta nauttivan konekirjanpitolisään. Täten on käytännössä menetelty myöskin konekirjoitus- ja pikakirjoituslisien suhteen. Näin ollen esitys päätettiin hylätä (25. 3. 675 §). Tämän jälkeen teurastamo teki uuden esityksen asiasta mainiten mm., että teurastamo piti ko. lisän maksamista tarpeellisena, sillä jotta muunlaisissa toimistotehtävissä toimivat viranhaltijat olisivat halukkaat siirtymään konekirjanpitotehtäviin, olisi heidän saatava siitä myöskin taloudellista etua ottaen huomioon, että tämä työ, vaikka onkin rutiiniluontoista, on erityistä tarkkuutta vaativaa ja rasittavampaa kuin useimmat

muut toimistossa esiintyvät työt. Järjestelytoimiston käsityksen mukaan oli varsinaisten konekirjanpito-työssä olevien toimistoapulaisten lisäksi vuosi- ja sairauslomien takia näihin tehtäviin koulutettava myös muita viranhaltijoita. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että konekirjanpitolisän maksaminen sairauslomasijaisten kohdalla tulee yleensä kysymykseen melko lyhyinä ajanjaksoina, joten sillä ei ole sanottavaa merkitystä viranhaltijan kannalta. Mikäli tämä kuitenkin katsottaisiin tarpeelliseksi, olisi sen tapahduttava sillä ehdolla, että ao. sijainen on saanut koulutuksen konekirjanpito-työtehtäviin. Kun toim.apul. Varhalalla ei ollut koulutusta kirjanpitolokoneen käyttämiseen, palkkalautakunta päätti hylätä teurastamon esityksen (17. 6. 1154 §).

Teurastamolautakunta oli kääntynyt em. asiassa kaupunginhallituksen puoleen huomauttaen, että nimenomaisten ohjeiden puuttuessa palkkalautakunta oli omaksunut sellaisen periaatteellisen kannan, että konekirjanpitolisä on määrätyn viranhaltijan henkilökohtainen lisä, jota ei voida maksaa sijaiselle. Tämä oli kuitenkin epäoikeudenmukaista niissä tapauksissa, jolloin sijainen oli yhtä pätevä kuin viran vakainainen haltija. Tämän työtoveri ei mainitusta syystä tunne kiinnostusta oppia hoitamaan virkaa, mikä voi johtaa siihen, että sijaiseksi pitää palkata ulkopuolinen, jonka opettaminen puolestaan aiheuttaa haittaa. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan esiintuoda asiassa seuraavaa: päätöksessään 17. 6. lautakunta oli hyväksynyt periaatteen, että konekirjanpito-, konekirjoitus- ja pikakirjoituslisä ovat luonteeltaan samanlaatuisia, henkilökohtaisen erikoispätevyyden perusteella maksettavia lisä, jotka nimenomaan ovat määrätylle henkilölle myönnettyjä, hänelle henkilökohtaisesti kuuluvia palkkaetuja. Tästä johtuen hyväksyttiin myös periaate, että nämä lisät kuuluvat vuosiloma-ajalta sekä kahden kuukauden sairausloma-ajalta ao. viranhaltijalle maksettaviin täysiin palkkaetuihin. Tästä seuraa myös, että mikäli sijaiselle halutaan tällainen lisä sijaisuusajalta myöntää, on se anottava palkkalautakunnalta vahvistetussa järjestyksessä. Mikään ei siis estä pätevyytensä puolesta oikeutetun näitä lisäanomasta, mutta lyhytaikaisten sijaisuuksien ajoilta niiden merkitys on varsin mitätön. Näin ollen palkkalautakunta katsoi, ettei ollut aihetta muuttaa konekirjanpitolisän maksamisesta annettuja määräyksiä (23. 12. 2 107 §).

Uuden luontoisetusäännön voimaantuluminen. Kaupunginvaltuusto oli 20. 3. 1957 vahvistanut luontoisetusäännön ja kaupunginhallitus oli sen jälkeen kehottanut palkkalautakuntaa tekemään esityksen säännön voimaantuluspäivän määrittämiseksi. Lokakuun alussa 1957 oli ao. laitoksille ja lautakunnille lähetetty tiedustelu, joka koski virka-asuntojen määräämistä eräiden laitosten viranhaltijain käyttöön. Mainittuihin tiedusteluihin olivat viimeiset vastaukset saapuneet vasta 10. 12. 1957. Vaikka tarvittavia tietoja keski-vuokrista ym. seikoista asunnosta perittävän kuukausikorvauksen määrittämiseksi ei vielä ollut saatu, palkkalautakunnan tarkoituksena oli kuitenkin heti kertomusvuoden alussa päättää, mitkä asunnot jäisivät luontoisetusäännön 5 §:n mukaisiksi virka-asunnoiksi. Laitosten ja lautakuntien luetteloista oli poistettu ne virat, joiden haltijoilla ei ennestään ollut virka-asuntoa ja jotka palkkalautakunta oli vapauttanut virka-asunnossa asumisvelvollisuudesta sekä kaikki työsuhteessa olevat henkilöt. Luontoisetusäännön voimaantuluspäiväksi oli ensin ehdotettu 1. 3. 1958, mutta koska täytäntöönpanosta oli ilmoitettava viranhaltijoille kuukautta aikaisemmin, oli tapahtuneiden viivytysten vuoksi kaupunginhallitukselle ehdotettava, että täytäntöönpanopäiväksi vahvistettaisiin 1. 4. 1958 (7. 1. 50 §, 14. 1. 131 §, kunn. as. kok. n:o 1).

Palkkalautakunnan toimisto oli laatinut *selvityksen* siitä, kuinka moni viranhaltija oli saanut virka-asunnon 1. 4. voimaantuluneen luontoisetusäännön perusteella. Edelleen oli laskettu laitoksissa luontoisetusäännön mukaiseen ruokailuun osallistuvien viranhaltijain lukumäärä. Vielä oli selvitetty, kuinka monella viranhaltijalla ja työntekijällä oli joko virkapuhelin tai kaupungin kokonaan tai osittain korvaama puhelin sekä kuinka monella viranhaltijalla oli ilmainen kaasu tai sähkö. Palkkalautakunta merkitsi selvityksen tiedoksi (30. 9. 1 625 §).

Viranhaltijain luontoisetukorvaukset. Virka-asuntoon liittyvät luontoisetusäännön mukaiset luontoisetukorvaukset päätettiin vahvistaa seuraaviksi: virka-asunto 125 mk/m²/kk lämmityksestä, keskuslämmitys 35 mk, uunilämmitys 30 mk/m²/kk ja keittopuut 400 mk/kk, lämmin vesi 200—430 mk riippuen jakelupäivien lukumäärästä (2—7). Edelleen määrättiin sähkövalosta, -liedestä ja -levystä sekä jääkaapista, pesukoneesta, kalustosta ja vuode- sekä liinavaatteista maksettavat korvaukset (18. 2. 644 §, 22. 4. 818 §).

Palkkalautakunta päätti vahvistaa viranhaltijain erinäisistä etuisuuksista perittävät

korvaukset, mm. sairaalain, huolto- ja lastensuojelulaitosten sekä elintarvikekeskuksen ja lastentarhain viranhaltijain ateriakorvaukset, yksityispyykinlaitosten pesulassa sekä pesutuvan, saunan ja autosuojan käytöstä maksettavat korvaukset ja vuokrat (1. 4. 726 §).

Palkkalautakunta päätti muuttaen eo. päätöstään vahvistaa ilman lämmitystä olevien autosuojien kuukausivuokran 500—4 000 mk:ksi kuukaudessa (10. 6. 1 100 §).

Teurastamo oli esittänyt, että palkkalautakunta määräisi autotilojen vuokrat, joita asiakkaiden ja henkilökunnan autoja varten oli luovutettu käyttämättä olevista navetta-tiloista. Palkkalautakunta päätti oikeuttaa teurastamon perimään kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille vuokraamistaan lämpimistä autosuojista saman vuokran kuin yksityisiltä. Ilman lämmitystä olevien autosuojien kuukausivuokraa määrättäessä oli sovellettava palkkalautakunnan 10. 6. autosuojien vuokrista tekemää päätöstä (15. 7. 1 295 §).

Samaten päätettiin sairaalalautakunnalle ilmoittaa, että Nikkilän sairaalan eräiden viranhaltijain autosuojista perittäviä korvauksia määrättäessä oli sovellettava palkkalautakunnan em. päätöstä (15. 7. 1 294 §).

1. 4. oli vahvistettu pesutuvan ja mankelin käytöstä perittävä yhteiskorvaus 300 mk:ksi käyttökerralta. Mutta kun kaikissa laitoksissa ei ollut tilaisuutta mankelin käyttöön, päätettiin kertamaksu pelkän pesutuvan käytöstä määrätä 150 mk:ksi (15. 7. 1 296 §).

Päättäen muuttaa 18. 2. tekemäänsä päätöstä palkkalautakunta vahvisti virka-asuntojen neliömetrikorvauksen 140 mk:ksi kuukaudessa 1. 1. 1959 lukien sekä lämminvesikorvauksen samasta ajankohdasta lukien henkeä kohti kuukaudessa 170—360 mk:ksi riippuen jakelupäivien määrästä (23. 12. 2 121 §).

Edelleen palkkalautakunta vahvisti kertomusvuonna lukuisissa tapauksissa yksityisiltä viranhaltijoilta luontoisetukorvauksina perittävät summat.

Satamajäänmurtajien henkilöstön ruoankorvauksen korottamista koskeva esitys. Merimies-Unioni oli satamalautakunnalle osoittamassaan kirjelmässä ehdottanut, että ko. henkilöstön ilmaisen ruoan korvaus korotettaisiin 280 mk:sta 350—450 mk:aan päivää ja henkeä kohti, tai vähintään merimiesten vuosilomalain mukaiseksi. Palkkalautakunta päätti, ettei kaupungin taholta ole syytä ryhtyä muuttamaan voimassa olevaa työehtosopimusta, joten esityksen ei katsottu antavan aihetta toimenpiteisiin (14. 1. 108 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että *palolaitoksen korjauspajan työntekijät* olivat vakiintuneen käytännön mukaan saaneet käyttää palokunnan saunaa ja anoi, että ko. etuisuus, joka oli palopäällikön toimintaohjeessa kielletty, uudelleen palautettaisiin. Palkkalautakunta päätti, että työehtosopimuksen 12 §:n 4. kohdan mukaan ko. työntekijöillä olisi edelleen oikeus ilmaiseen saunaan (7. 10. 1 675 §).

Virka-asunnot. Tuberkuloosiparantolan konemestarin virka-asunnon kertoimien määrittelyssä oli syntynyt epäselvyyttä siitä, miten oli määrättävä huoneiston sijaintia ja mukavuuksia koskevat kertoimet. Asunto sijaitisi potilaspaviljongin pohjakerroksessa, joten sen kohdalla tuli kysymyksen vaihtoehdot: kohta 2) asunto on laitosrakennuksessa, mutta ei suoraan osastojen välittömässä yhteydessä 0.90, kohta 3) osastojen suoranaيسessa yhteydessä 0.80 tai kohta 5) kellarikerroksessa tai siihen verrattavassa pohjakerroksessa 0.70. Ko. asunto sijaitisi tosin rakennuksen pohjakerroksessa, mutta oli maanpäällinen normaalisuuruisine ikkunoineen, joten se ei kuulunut kohtaan 5). Edelleen se sijaitisi laitosrakennuksessa, mutta sitä ei kuitenkaan voitu pitää kohtaan 3) kuuluvana, koska potilaspaviljongin käytävän ja asuinhuoneistojen käytävän välissä oli lukittava väliovi, jota potilailla ei ollut lupa käyttää ja jota vain kerrossiivooja käytti hyväkseen. Näin ollen oikeaksi sijaintikertoimeksi oli katsottava 0.90 eli B 2. Mukavuuksien osalta oli huomattava, että konemestarin käytettävänä oli laitoksen yhteiskäyttöinen kylpyhuone, mutta se sijaitisi kokonaan toisessa rakennuksessa. Kohtuullisena kertoimena tässä tapauksessa voitiin pitää 0.85 eli C 5. Sairaalalautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että ko. virka-asunnon sijaintia koskevaksi kertoimeksi oli vahvistettu 0.90 = B 2 ja mukavuuksia koskevaksi kertoimeksi 0.85 = C 5 (25. 2. 484 §, 4. 3. 516 §).

Suomenkielisten kansakoulujen sekä kaasulaitoksen jakelusäiliön hoitajan virka-asunnon sijaintikertoimen määrittämisessä oli myöskin syntynyt epäselvyyttä siitä, kuuluivatko ko. asunnot sijaintinsa puolesta kohtaan 1) asuinrakennuksessa, 2) laitosrakennuksessa, mutta ei suoraan osastojen välittömässä yhteydessä vai 3) osastojen suoranaيسessa yhteydessä. Ns. luontoisetukomitean sihteerin ilmoituksen mukaan tarkoittivat kohdat 2) ja 3) lähinnä sairaaloiden, huolto- ja lastensuojelulaitosten niitä rakennuksia, joissa on hoidok-

keja ympäri vuorokauden. Näin ollen oli kansakoulurakennuksissa ja muissa kuin em. laitosrakennuksissa sijaitsevat virka-asunnot katsottava sijaintinsa puolesta olevan asuinrakennuksissa sekä käytettävä niiden osalta kerrointa 1.0 = B 1 sekä tämän lisäksi otettava huomioon muut epäkohdat, esim. kellarikerros, jolloin sijaintikerroin on 0.7; likainen tai nokinen teollisuuskortteli, jolloin kerroin on 0.8. Palkkalautakunta päätti, että suomenkielisten kansakoulujen viranhaltijain virka-asunnot sekä kaasulaitoksen jakelusäiliön hoitajan virka-asunto kuuluvat sijaintinsa puolesta ryhmään 1) = asuinrakennus, kerroin 1.0, jonka lisäksi otetaan huomioon mahdollisesti kysymykseen tulevat, varjopuolia koskevat kertoimet (4. 3. 517 §).

Vesilaitos oli esittänyt, että yliputkimestari määrättäisiin asumaan talossa Kivelänk. 5—7. Palkkalautakunta päätti suostua vesilaitoksen esitykseen yliputkimestarin oikeuttamisesta asumaan väliaikaisesti luontoisetuvuokraa vastaan ko. huoneistossa. Samalla huomautettiin siitä, että vesilaitoksen oli maksettava kaasulaitokselle ao. huoneistosta maksettavan käyvän vuokran ja luontoisetuvuokran välinen erotus (10. 6. 1 098 §).

Perheeseen kuulumattoman asuminen virka-asunnossa. Koskelan sairaskodin johtaja Arvo Paasivuori oli anonut, että hän saisi pitää luonaan virka-asunnossa asunnassa sukulaistaan Aino Taulua, joka toimi sairaskodin apulaiskäsityönohjaajana, sekä tämän pikku poikaa. Ko. johtajalle oli aikaisemmin kuulunut 5 huonetta käsittävä asunto, mutta vuokrasäännöstelyn päätyttyä hän sai haltuunsa koko 7 huoneen asunnon, joka käsitti 220 m². Palkkalautakunnan taholta esitettiin, että koska ko. asunnosta oli ennenkin voitu luovuttaa vieraille kaksi huonetta, olisi virka-asunnoksi vahvistettava ainoastaan 5 huoneen huoneisto, jolloin loppuosa asunnosta jäisi laitoksen määräämällä tavalla käytettäväksi. Mikäli johtaja halusi pitää näin vahvistetussa virka-asunnossa luonaan omaisensa, myönnettiin hänelle siihen lupa sillä ehdolla, ettei Paasivuori saa tästä taloudellista hyötyä sekä ettei Taulu asuntoedun lisäksi saa kaupungilta muita etuja (15. 4. 758 §, 29. 4. 836 §).

Vastaavanlainen oikeus samoilla ehdoilla myönnettiin Seurasaaren kansanpuiston kaitsijalle Einar Öhmanille tyttärensä perheen asumiseen nähden hänen virka-asunnonsaan (10. 6. 1 119 §).

Ammattikoulujen opettajien oikeus ilmaiseen ateriointiin eräissä tapauksissa. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli esittänyt luontoisetusäännön 20 §:ään viitaten, että ko. pykälää saataisiin tulkita siten, että valmistavassa poikien ja vastaavasti tyttöjen ammattikoulussa opettajat valvoessaan oppilaiden ateriointia syömällä yhdessä heidän kanssaan saisivat oikeuden yhteen ilmaiseen ateriaan päivässä. Koska aterioinnin valvonta opettajien itse ruokailematta samanaikaisesti oppilaiden kanssa yhteisen pöydän ääressä vaikuttaisi jonkinlaiselta järjestysvallan edustajana toimimiselta, pidettiin em. järjestelyä suotavana. Palkkalautakunnan taholta päätettiin esitystä puoltaa, vaikka uuden luontoisetusäännön ao. kohdassa ei nimenomaan ollut mainittu ammattikoulujen opettajia. Heidät voitiin kuitenkin rinnastaa kansakoulujen opettajiin mm. oppilasaineksen samankaltaisuuden nojalla (15. 4. 785 §).

Kansakoulujen johtokunta oli esittänyt, että kansakoulujen johtajille, koululääkäreille ja -hoitajille, jotka tarpeen mukaan valvovat kouluruokailua, saataisiin korvauksetta antaa ateria oppilaille tarjottavaa ruokaa. Palkkalautakunnan taholta katsottiin, että oikeus korvauksetta tapahtuvaan ruokailuun voitaisiin ko. viranhaltijoille myöntää ainoastaan samoilla edellytyksillä, jotka vaaditaan ruokailun valvontaan osallistuvilta opettajilta. Näin ollen palkkalautakunta varauksin päätti puoltaa kansakoulujen johtokunnan esitystä (15. 4. 784 §).

Puhelimet. Kaupunginvaltuusto oli 5. 11. päättänyt tehdä palkkalautakunnan ohjesääntöön muutoksen, jonka perusteella palkkalautakunnalle myönnettiin oikeus päättää työntekijäin oikeudesta kaupungin puhelimen saantiin. Päätös merkittiin tiedoksi (22. 11. 1 936 §, ks. I osan s. 6).

Palkkalautakunta päätti vahvistaa päivystys- tai käytönvalvontaan osallistuvien viranhaltijoiden oman tai vuokrapuhelimen käytöstä maksettavat korvaukset siten, että kaupunki maksaa neljännesvuosimaksut ja puhelumaksut palkkalautakunnan vahvistamasta määrästä puheluja ja niin, että neljännesvuosimaksua vastaava korvaus on yhtä suuri kuin Helsingin Puhelinyhdistyksen omasta puhelimesta kulloinkin perimä neljännesmaksu. Korvauseruste on sama silloin, kun viranhaltija on hankkinut itselleen vuokrapuhelimen. Edelleen palkkalautakunta päätti määrätä, että korvaukset maksetaan palkkalautakunnan päätöstä lähinnä seuraavan laskutuskauden alusta alkaen niissä ta-

pauksissa, jolloin puhelimeen oikeutetulla jo oli puhelin sekä myöhemmin hankittavien puhelinten osalta hankkimista seuraavan laskutuskauden alusta lukien (16. 9. 1 573 §).

Lisäksi palkkalautakunta teki päätöksen määräaajoista, jolloin luontoisetusäännön voimaantumisen yhteydessä poistettaviksi määrätyt virka- yms. puhelimet olisi luovutettava kaupungille (16. 9. 1 574 §).

Palkkalautakunta päätti 1) vahvistaa uuden luontoisetusäännön perusteella viranhaltijoille ja työntekijöille myönnettävät virkapuhelimet sekä niistä aiheutuvien kustannusten korvaukset toimiston laatiman ehdotuksen mukaisesti, 2) esittää kaupunginhallitukselle, että työntekijöille päivystys- yms. toimintaa varten myönnettävät puhelimet ja niistä aiheutuvien kustannusten korvaukset vahvistettaisiin ehdotuksen mukaisiksi sekä että kaupunginhallitus siirtäisi palkkalautakunnalle oikeuden vastaisuudessa ratkaista myös ko. työntekijöitä koskevat asiat viranhaltijain kohdalla omaksuttuja periaatteita soveltuvien osin noudattaen, 3) että milloin puhelujen määrä ylittää päivystys- tai käyttövelvollisuutta varten vahvistetun määrän, kaupunki perii tämän määrän ylittävistä puheluista 15 mk puhelulta, 4) että mikäli kaupungin myöntämän puhelimen haltija siirtyy toiseen virkaan, on hänen, ellei uuteen virkaan liity palkkalautakunnan päätökseen perustuvaa oikeutta virkapuhelimeen, luovutettava puhelin takaisin kaupungin käyttöön, tätä menettelyä on noudatettava myös työntekijöihin nähden, 5) että kaupunki ei osallistu ylimääräisistä koskettamista ja erivärisistä puhelinkoneista perittäviin korvauksiin, 6) että em. korvaukset suoritetaan takautuvasti 1. 4. 1958 lukien sekä 7) että kysymys oman puhelinosakkeen omistajille mahdollisesti maksettavista hankinta- ja kuoletuskuluista otetaan erikseen käsiteltäväksi (13. 8. 1 390 §, 19. 8. 1 425 §).

Sähkölaitoksen eräille työsopimussuhteessa oleville insinööreille päätettiin myöntää luontoisetusäännön mukaiset päivystyspuhelimet, joista kaupunki suorittaa neljännesvuosimaksut sekä päivystyksen perusteella enintään 200 puhelun maksut neljänneksessä kunkin osalta sekä päätettiin, että eräille muille työsopimussuhteessa oleville insinööreille korvataan oman puhelimen käytöstä päivystyksen johdosta neljännesvuosimaksut ja enintään 200 puhelun maksut neljänneksessä kullekin (2. 12. 1 995 §).

Palkkalautakunta teki kertomusvuoden aikana useita päätöksiä, jotka koskivat virkapuhelimen myöntämistä, puhelumaksujen ym. kustannusten korvaamista viranhaltijoille ja työntekijöille (18. 2. 410, 411 §, 4. 3. 510, 511 §, 23. 9. 1 607, 1 608 §, 14. 10. 1 724 §, 4. 11. 1 832, 1 845, 1 846 §, 22. 11. 1 934, 1 935 §, 2. 12. 1 995 §, 9. 12. 2 036 §, 16. 12. 2 065 §, 23. 12. 2 125—2 127 §).

Vuosilomakorvausten maksaminen työsuhteeseen siirtyvälle viranhaltijalle. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille sekä virastoille ja laitoksille, että virkasuhteesta työsuhteeseen siirtyvälle viranhaltijalle oli virkasuhteen päättyessä virkasäännön mukaisesti maksettava vuosilomakorvaus ja työsuhteessa olevalle vastaavasti hänen siirtyessään virkasuhteeseen silloinkin, kun palvelussuhde kaupunkiin jatkui. Estettä ei kuitenkaan ollut sellaiselle menettelylle, että asianomaiselle virka- tai työsuhteeseen siirtyvälle myönnetään ensiksi tulevana lomanantokautena sellainen palkaton loma, joka pituudeltaan vastaa sitä tai niitä lomia, johon tai joihin asianomainen on oikeutettu lomanantokautta edeltäneen huhtikuun loppuun mennessä virka- tai työntekijäin lomasäännön mukaan tai molempien sääntöjen mukaan, milloin asianomainen on ennen 30. 4. ollut kummankin säännön alainen ja jolta ajalta hän saa em. rahakorvauksen (25. 2. 486 §).

Kaupunginkirjasto oli tiedustellut, oliko sellaisille viranhaltijoille, jotka virkasuhteesta siirtyvät välittömästi työsopimussuhteessa oleviksi tuntipalkkaisiksi kirjastoapulaisiksi, maksettava virkasuhteen päättyessä vuosilomakorvausta ja miten oli meneteltävä loman antamiseen nähden. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että virkasäännön 38 §:n mukaan virkasuhteen päättyessä suoritetaan viranhaltijalle loman korvausta huomioon ottaen työntekijäin vuosilomalain säännökset, kuitenkin siten, että korvattavien työpäivien lukumäärä määräytyy virkasäännön 36 §:n määräysten mukaisesti. Yleisen vuosilomalain periaatteiden mukaisesti on voimassa, että vuosiloma on yleensä myönnettävä luonnossa työntekijän ollessa saman työnantajan palveluksessa. Näin ollen oli katsottava, että tiedustelussa esitetystä tapauksesta ei ollut olemassa sellaista virkasuhteen päättymistä, jonka perusteella ehdottomasti vuosilomakorvaus olisi maksettava. Päinvastoin yleisen vuosilomalain hengen mukaista oli, että ko. tapauksessa työsuhteeseen siirtynyt sai lomansa luonnossa. Edelleen oli loman pituutta ja loma-ajan palkkaa arvosteltava

sinä ajankohtana, jolloin loma annetaan. Palkkalautakunta päätti siis ilmoittaa kaupunginkirjastolle, että virkasuhteesta työsuhteeseen siirtyvälle viranhaltijalle oli hänen ollessaan työsuhteessa lomanantoaikana annettava vuosilomasäännön mukaan laskettu vuosiloma. Sama koski myöskin harjoittelijoita, joiden lomaoikeutta mainitussa tiedustelussa niin ikään oli kysytty (18. 2. 393 §, 25. 2. 486 §).

Veroviraston viranhaltijain vuosiloma-oikeus. Ennen vuotta 1957 sovellettiin viraston valtion palkkaamaan henkilökuntaan kaupungin virkasäännön määräyksiä, mutta ko. vuodesta alkaen ryhdyttiin soveltamaan valtion palkkaamaan henkilökuntaan valtion säännöksiä. Näiden mukaan lasketaan vuosiloma kalenterivuositain, kun taas virkasäännön mukaan loman pituuden määrää ennen lomavuoden huhtikuun loppua palveltu aika, kuitenkin 6 kk:n rajoituksin. Siten esim. kolme apulaistoimistonhoitajaa, jotka nimettiin kaupungin viranhaltijoiksi 1. 2. lukien, saivat vuosilomaa vain kolme päivää oltuaan ennen nimitystä valtion palkkaamia. Valtion säännösten mukaan olisi yksi heistä ollut oikeutettu kuuden viikon ja kaksi yhden kuukauden pituiseen kesälomaan. Kun virastossa useimmiten joudutaan kaupungin virkaan nimittämään henkilö, joka omaa verotuskokemusta ja on toiminut virastossa valtion palkkaamana samankaltaisissa tehtävissä, ehdotti virasto, että ko. henkilöt oikeutettaisiin lukemaan vuosilomaan oikeuttavat vuodet hyväkseen samalla tavoin kuin ikälisiin oikeuttavasta palvelusajasta oli määrätty. Palkkalautakunta oli tullut siihen tulokseen, että koska valtio oli käytännössä palkkaamiensa tilapäisten viranhaltijain palkkoissa ottanut huomioon kaupungin palveluksessa verovirastossa palvelun ajan, tulisi kaupungin kohtuussyistä menetellä samoin näiden viranhaltijain siihen palvelusajanaan nähden, jolta valtio oli maksanut palkan. Valtion palvelu oli siten ikälisiä myönnettäessä täysin rinnastettu kaupungin omaan palveluun. Näin ollen päätettiin myöskin vuosilomiin nähden puoltaa vastaavanlaista menettelyä (4. 3. 508 §).

Rahakorvauksen suorittaminen pitämättä jääneestä vuosilomasta. Kiinteistölautakunta oli ilmoittanut, että eräiden sairaustapausten ja kiireellisten töiden takia ei kiinteistöviraston metsäosastossa ollut voitu sijoittaa kaikkien viranhaltijain vuosilomia tavalliseen lomakauteen kesällä 1957. Näin ollen 36 lomapäivään oikeutetut metsäteknikko Onni Töyry ja metsänvartija Mikko Touru olivat voineet pitää vain vastaavasti 26 ja 25 päivää lomaa. Em. syiden jatkuessa edelleen eivät ko. viranhaltijat olleet voineet pitää lomiaan vielä maaliskuuhun mennessä ja niiden antaminen luonnossa ennen 15. 5. 1958 tuottaisi edelleen huomattavia vaikeuksia. Kiinteistölautakunta oli mainituista syistä ehdottanut, että vuosilomien pitämättä jääneet osat saataisiin korvata rahassa. Palkkalautakunta päätti esitettyjen perustelujen nojalla puoltaa kiinteistölautakunnan esitystä kaupunginhallitukselle (4. 3. 519 §).

Poikkeuksellisen vuosilomasijaispalkkion hyväksyminen erälle ulosottovirastossa toimiville sijaisille. Ulosottovirastoon oli palkattu avustaviksi kaupunginvoudeiksi 3 varatuomaria kesälomasijaisiksi 22. 5.—31. 8. välisenä aikana, jotta toiminta virastossa sujuisi laillisten määräaikojen puitteissa. Kun kuitenkin virkasivutulot myöskin vuosiloman ajalta johtosäännön mukaisesti kuuluvat vakinaiselle viranhaltijalle, jäisi sijaisten palkkaus täten 22 palkkaluokan tasolle. Tämä oli kuitenkin koulutetulle lakimiehelle niin kohtuuttoman alhainen palkkaus, ettei sillä voitaisi saada päteviä sijaisia. Tästä syystä palkkalautakunta päätti maistraatin esitykseen suostuen oikeuttaa sen määräämään ko. sijaisten palkkiot 26. palkkaluokan peruspalkan mukaisiksi (27. 5. 1 019 §).

Terveystaloutakunta oli esittänyt *palkkion maksamista* terveydenhoitoviraston taloudenhoitajalle lautakunnan sihteerin tehtävien hoitamisesta asiamiehen vuosiloman aikana. Palkkalautakunta päätti suostua siihen, että palkkiona maksetaan 25 000 mk (28. 10. 1 807 §).

Vuosiloman ajalta liikaa maksettujen palkkaetujen takaisinperiminen. Marian sairaalan neljälle hoitajalle oli myönnetty virkavapautta, opintoja varten 3. 9. 1956—25. 5. 1957 väliseksi ajaksi, jolloin heille maksettiin $\frac{1}{4}$ osa palkasta. Virkavapauden jälkeen he saivat erehdyksen johdosta kuukauden pituisen palkallisen vuosiloman, vaikka virkasäännön mukaan olisi kuulunut loma vain touko—elokuun osalta v:ltä 1956. Sen jälkeen kun liikaa maksettua palkkaa oli alettu periä takaisin, olivat sairaanhoitajain yhdistykset sairaalalautakunnalta anoneet asianomaisten puolesta, että ko. vuosilomapalkkaa ei perittäisi takaisin, koska mainitut sairaanhoitajat olivat vuosiloman myöntämisen yhteydessä huomauttaneet käsityksestään, että heille ei vuosilomaa kuuluisi ja tämä kuitenkin heille myönnettiin. Kukaan ao. hoitajista ei olisi pitänyt lomaansa palkattomana. Virkasään-

nön 47 § 2 mom:n mukaan voidaan erehdyksessä liikaa maksettu palkkaetus periä takaisin ja vaikka anojien mielestä ei tällaiseen ollut perustetta, päätti palkkalautakunta kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa esittää, ettei anomuksen tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin, vaan sairaalalautakunnan toimenpide liikaa maksetun määrän takaisin perimiseksi olisi saatettava loppuun (4. 3. 535 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin 161 tapauksessa.

*Palkaton*ta virkavapautta myönnettiin 105 tapauksessa ja *osapalkkaista* 49 tapauksessa. Eräässä tapauksessa palkattomana myönnetty virkavapaus peruutettiin.

Palkkaetujen myöntäminen virkavapauden tai loman ajalta. Palkkalautakuntaa oli 26. 10. 1957 pyydetty tekemään kaupunginhallitukselle ehdotus yleisohjeiksi palkkaetujen myöntämisestä viranhaltijoille tai työntekijöille sellaisen virkavapauden tai loman ajalta, joka heille oli myönnetty osallistumista varten erilaisten järjestöjen ja yhdistysten edustajina konferensseihin ja muihin vastaavanlaisiin tilaisuuksiin. Käsiteltyään ko. asiaa kokouksessaan 3. 12. 1957 palkkalautakunta päätti asettaa keskuudestaan jaoston valmistelevaan asiaa edelleen. Palkkalautakunnan jäsenten esittämien toivomusten mukaisesti jaosto otti käsiteltäväkseen myös eräitä muita virkavapautustapauksia ja lomia, joiden ajalta palkkaetujen myöntäminen saattoi tulla kysymykseen. Jaosto selvitti eräitä palkkalautakunnan ja kaupunginhallituksen aikaisempia kannanottoja virkavapaus- ja lomatapauksissa. Kun palkkalautakunta oli käsitellyt kahdessa kokouksessaan ko. asiaa, päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että tämä antaisi kaikille virastoille ja laitoksille yleisohjeet palkkaetujen anomisesta ja myöntämisestä eräissä virkavapaus- ja lomatapauksissa (jaosto 7. 1. 67 §, 14. 1. 129 §, 21. 1. 191 §, ks. I osan s. 126).

Palkkalautakunta päätti kertomusvuonna jo myönnettyjen apurahojen suhteen, että niitä saaneille mahdollisesti myönnetyn virkavapauden ajalta ei palkkaetuja yleensä myönnetä, ellei voida esittää erittäin painavia syitä siitä, että apurahaa ei voida käyttää hyväksi vuosiloman yhteydessä. Edelleen palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että tämä myöntäessään uusia apurahoja samalla ilmoittaisi, onko apurahan edellyttämä opintomatka suoritettava vuosiloman tai mahdollisesti myönnettävän palkattoman virkavapauden yhteydessä, taikka onko apurahan saajalla oikeus saada mahdollisesti myönnettävältä virkavapauden ajalta palkkalautakunnan vahvistamien maksuperusteiden mukaan lasketut palkkaedut (17. 6. 1 155 §).

Vastaukseksi kaupunginhallituksen läheteeseen, jossa pyydettiin lausuntoa Pohjola-Norden -yhdistyksen anomuksesta, että kaupungin apul. nuorisosihtimies Kurt Forsman oikeutettaisiin saamaan palkallista virkavapautta yhdistyksen järjestämän kurssin johtamista varten aikana 29. 6.—5. 7. palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Forsmanin tulisi käyttää ko. tehtävään vuosilomaansa (17. 6. 1 173 §).

Sähkölaitoksen vahtimestari Kauko Salmela oli anonut täysiä palkkaetuja terveystarkastajien peruskursseihin osallistumisensa ajalta. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että aikaisemmin oli hylätty vastaavanlainen anomus erään kansakoulun vahtimestarin osalta ja periaatteessa oli katsottava, että jos kaupungin palveluksessa oleva henkilö halusi vaihtaa kokonaan toimialaa päästäkseen parempaan asemaan kaupungin palveluksessa ja sitä varten ryhtyy opintoihin, joihin hän tarvitsee virkavapautta, tulisi hänen olla varautunut joko omin tai lainavaroin rahoittamaan opintonsa eikä edellyttää, että kaupunki kustantaisi tämänkaltaiset opinnot. Palkkalautakunta päätti kuitenkin myöntää anottut palkkaedut tavanomaisilla ehdoilla (22. 11. 1 922 §, 2. 12. 1 998 §, 16. 12. 2 061 §).

Palkkalautakunta päätti hylätä Malmin sairaalan apumiehen Olavi Helinin anomuksen palkkaetujen myöntämisestä hänelle 8.—12. 4. ja 21.—25. 4. välisiksi ajoiksi keskuslääkärin peruskurssin ja öljylämmityskurssin suorittamista varten myönnetyn virkavapauden ajalta (1. 4. 712 §).

Virkavapausajan palkkaetujen takaisinperiminen. Kasvatusneuvolan psykologi Liisa Mantila oli saanut osapalkkaista virkavapautta 1. 3. — 31. 12. 1957 väliseksi ajaksi sillä ehdolla, että hän virkavapauden päätyttyä jäisi kaupungin palvelukseen vähintään 5 v:n ajaksi. Kun hän kuitenkin oli eronnut ennen ko. ajan umpeen kulumista anoi hän, että kaupungin taholta ei perittäisi takaisin opintomatkan ajalta maksettua palkkaa, koska hän oli ko. aikana suorittanut ne tehtävät, joita varten opintomatka oli myönnetty ja joiden tulokset koituivat kaupungin hyväksi. Terveystieteiden lautakunta oli maininnut, ettei maist. Mantilan selvittämää, Rorschach-testien tulkintaan liittyvää tutkimustyötä ollut häneltä tilattu, vaan hän oli ryhtynyt siihen oma-alotteisesti täydentääkseen samalla

pätevyyttään. Näin ollen palkkalautakunta yhtyen terveydenhoitolautakunnan kantaan, päätti esittää kaupunginhallitukselle, että anomus palkkaetujen jättämisestä takaisin perimättä hylättäisiin (4. 2. 290 §).

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen myönnettiin määräraha 50 tapauksessa. Jatkettua sairauslomaa myönnettiin 54 viranhaltijalle.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetty määräraha, yht. 4 028 432 mk, jakaantui eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	mk		mk
Holhouslautakunta	33 300	Kaupunginkirjasto	2 381 992
Oikeusaputoimisto	110 240	Kaupunginorkesteri	909 915
Nuorisotyölautakunta	171 740	Satamalaitos	288 635
Kotitalouslautakunta	119 075	Teurastamo	13 535

Kunnallishallinnollisen päättävällän uudelleen järjestelyä varten oli 10. 11. 1955 asetettu komitea. Sen saatua mietintönsä valmiiksi kaupunginvaltuusto käsitteli asian ja useiden lautakuntien ym. ohje- ja johtosääntöjen muutoksen kautta siirrettiin lukuisissa tapauksissa päättävältä hallinnolliselta viranomaiselta toiselle. Mm. sairauslomasijaisten määrääminen ja tarvittavan määrärahan myöntäminen tarkoitukseen, mikä aikaisemmin oli kuulunut yksinomaan palkkalautakunnan tehtäviin, siirrettiin nyt ao. virastopäälliköille ja lautakunnille, niin että ainoastaan kolmea kuukautta pitemmät sairauslomatapaukset joutuivat palkkalautakunnan käsiteltäviksi. Tästä syystä ko. tapausten määrä väheni v. 1957 käsitelystä 712 asiasta 50:een kertomusvuonna käsiteltyyn tapaukseen (kvsto 26. 3. 289 §, khn mtö n:o 7, kunn. as. kok. n:o 45).

Sairausloma-oikeudet. Rakennusviraston taholta oli tiedusteltu aputyöntekijän Kauko Purontaan oikeutta palkalliseen sairauslomaa, koska oli ilmennyt eriäviä mielipiteitä työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön tulkinnasta. Ko. henkilö oli tullut rakennusviraston palvelukseen 20. 1. 1958 sekä saanut palkatonta sairauslomaa aikana 15. 2.—22. 3. Hän oli työssä sen jälkeen 24. 3.—27. 3. ja 29. 3.—1. 4. eli yhteensä 6 työpäivää. Yhtäjaksoinen poissaolo alkoi 2. 4. 1958. Rakennusviraston käsityksen mukaan työsuhde sairausapusäännön kannalta katsoen oli katkennut, joten virasto ei ollut katsonut voivansa myöntää anottua kahden viikon palkallista sairauslomaa. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa rakennusvirastolle, että Purontaan 15. 2.—22. 3. sattunut sairausloma, jolta ajalta hän ei ollut saanut palkkaetuja, oli keskeyttänyt hänen työsuhteensa sairausapusäännön kannalta ja hän oli näin ollen oikeutettu palkalliseen sairauslomaa vasta sen jälkeen, kun hän oli ollut keskeytymättä työssä vähintään kuukauden (29. 4. 882 §).

Äitiysloma-ajan palkkaedut. Nikkilän sairaalan melisairaanhoitajatar May Sundberg oli anonut, että hänelle myönnettäisiin neljän viikon lomanpidennys synnytyksen jälkeen, koska ko. loman osa oli jäänyt käyttämättä ennen synnytystä. Asianomainen oli ollut työssä vielä 8. 12. 1957 synnytyksen tapahtuessa 9. 12. 1957. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että ko. asiassa oli omaksuttu periaate, että äidillä on oikeus saada 4 viikon käyttämättä jääneestä ajasta vastaava pidennys synnytyksen jälkeen ainoastaan siinä tapauksessa, että synnytys tapahtuu laskettua aikaa aikaisemmin. Kun nyt ko. tapauksessa ei näin ollut asian laita, vaan oli Sundberg tietoisesti ollut työssä sen päivämäärän yli, jolloin hänen olisi tullut jäädä lomalle ennen synnytystä, ei anottuja palkkaetuja voitu myöntää laajemmalti kuin 8 viikon ajalta synnytyksen jälkeen. Virkasäännön ko. määräys perustuu odottavan äidin terveyden suojelua tähtääviin periaatteisiin ja poikkeuksen tekeminen niistä olisi haitallinen ennakkotapaus. Näin ollen ei sitä aikaa, minkä anoja oli ollut työssä ennen lomalle jäämistään voitu siirtää synnytyksen jälkeen nautittavaksi, joten anomus päätettiin hylätä (8. 2. 398 §, 4. 3. 523 §).

Terveydenhuoltolääkäri oli tiedustellut äitiys- ja lastenneuvolan siivoojan Irja Haanpellon äitiysloma-ajan palkkaetuja. Palkkalautakunta päätti tiedusteluun vastaukseksi ilmoittaa, että neuvolatoimiston myöntämä loma oli tosin sattunut päällekkäin mainitulle siivoojalle kuuluvan äitiysloman kanssa, mutta koska vuosiloma jo oli pidetty, ei enää ollut mahdollista myöntää äitiyslomaa neljän viikon ajaksi ennen laskettua synnytyspäivää. Haanpellon oikeus äitiyslomaan määräytyi kaupunginhallituksen 25. 4. 1951 vahvistaman työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 2 §:n 6 mom:n perusteella. Tässä sanottiin: »Työntekijällä on raskauden ja synnytyksen vuoksi oikeus saada vapautus työstään

enintään 12 viikoksi. Tästä ajasta oli neljä viikkoa otettava lomaa ennen laskettua synnytystä. Jos synnytys tapahtui ennen laskettua aikaa, oli äidillä oikeus saada vastaava lomanpidennys synnytyksen jälkeen. Sanotulta ajalta oli työntekijälle, joka välittömästi ennen työstään vapautumista oli ollut kaupungin palveluksessa vähintään 9 kk, suoritettava täysi palkka kahden kuukauden ajalta sekä muulta ajalta 2/3 palkasta. Tällaisen loman myöntäminen ei vähennä työntekijän oikeutta saada muita tähän sääntöön ja Helsingin kaupungin työntekijäin vuosilomasääntöön perustuvia etuja.» Haanpelto olisi siis ollut oikeutettu paitsi vuosilomaan myös 12 viikon pituiseen äitiyslomaan, josta 4 viikkoa ennen laskettua synnytyspäivää. Koska synnytys oli tapahtunut 19. 6. oli laskettu päivämäärä 26. 6. lähempänä oikeata aikaa, joten äitiysloma olisi ollut vahvistettava ajaksi 4 viikkoa ennen 26. 6. ja 8 viikkoa tämän jälkeen. Kun työntekijän tulee saada sekä äitiysloma että vuosiloma täysimääräisinä toisistaan riippumatta ja koska Haanpelto oli ennen synnytystä ollut vuosilomalla eikä ollut nauttinut äitiyslomaa, oli hän oikeutettu synnytyksen jälkeen saamaan koko 12 viikon pituisen äitiysloman siitä päivästä lukien, jolloin hänet oli määrätty lomalle (1. 7. 1 236 §, 15. 7. 1 309 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta virastoille, laitoksille ym. seuraavasti:

Terveystoimisto	mk		mk
Terveystoimisto	222 930	Tuberkuloosihuolto	94 590
Äitiys- ja lastenneuvolat	1 033 680	Tuberkuloosiparantola	39 225
Marian sairaala	723 360	Malmin sairaala	94 820
Auroran sairaala	1 491 975	Koskelan sairaskoti	24 260
Kivelän sairaala	177 930	Lastenhuoltolaitokset	5 485
Helsingin keskusmielisairaalan		Kähertäjäkoulu	13 510
Kivelän ja Kammion osastot ..	194 900	Lastentarhat laitoksineen	30 760
Nikkilän sairaala	124 735		

Hautausavustuksia myönnettiin 75 kuolinpesälle yhteensä 10 504 295 mk.

Ikälisät. Palkkalautakunta oli aikaisemmin vuosittain myöntänyt viranhaltijoille useita tuhansia ikälisiä. Päättävävallan uudelleenjärjestelyn johdosta siirtyi kuitenkin ikälisien myöntäminen kertomusvuoden huhtikuusta alkaen palkkalautakunnan toimistopäällikölle (ks. s. 21). Sen sijaan lautakunta antoi eräissä tapauksissa lausuntoja kaupunginhallitukselle ikälisien myöntämistä koskevista asioista. Näiden lausuntojen määrä oli kertomusvuonna 23.

Virkavuosien laskemiseksi ikälisiä varten palkkalautakunta oikeutti useissa tapauksissa viranhaltijat lukemaan hyväkseen muualla palveltuja aikoja, nim. toisten kuntain, valtion ym. palveluksesta joko kaiken, puolet tai muun määräosan ko. palvelusajasta.

Ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntäminen. Tilastotoimisto oli tiedustellut toimiston reikäkorttiosastolla työsuhteisena palvelevan hra Veijo Korhosen oikeutta ikälisää vastaavaan palkankorotukseen ottaen huomioon hänen Tilastollisessa päätoimistossa palvelemansa viiden vuoden ajan. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa tilastotoimistolle tiedustelun johdosta seuraavaa: Korhosella ei työsuhteessa olevana ole mitään subjektiivista oikeutta ikälisää vastaaviin palkankorotuksiin. Kun kaupungin puolelta ei ole voitu hyväksyä ikälisjärjestelmän käytäntöön ottamista työsuhteessa olevien kuukausipalkkalaisten kohdalla, ei palkkalautakunta voi puoltaa ehdotetunlaista menettelyä, koska se tosiasiallisesti merkitsisi ikälisiä vastaavien korotusten käytäntöönottamista. Sitä vastoin ei ole estettä sille, että toimisto ko. laatusissa tapauksissa erikseen harkitsee, minkälainen henkilökohtainen korotus asianomaiselle voidaan myöntää hänen osoittamansa kyvyn tai taidon perusteella. Pelkästään palvelusvuosien perusteella ei tällaista korotusta voida myöntää (1. 7. 1 216 §).

Kunnallisvirkamiesyhdistys ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö olivat tehneet esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä *viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjen muuttamiseksi*. Palkkalautakunta päätti suostua mainittujen järjestöjen neuvottelupyyntöön (14. 1. 102 §).

Eläkkeitä myönnettiin kertomusvuoden aikana 388. Eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin 55 tapauksessa. Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin eläkkeitä koskevista asioista 21. Leskieläkkeitä myönnettiin 120 ja kasvatusapua alaikäisille lapsille 35 tapauksessa.

Palkankorotuksen soveltaminen ylimääraisiin eläkkeisiin. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että ylimääräiset eläkkeet tarkistettaisiin kaupunginvaltuuston 24. 9. tekemän, viranhaltijain palkankorotusta koskevan päätöksen mukaisesti 2½ %, vähintään kuitenkin 300 mk:lla kuukaudessa, jolloin em. markkamääräinen korotus maksettaisiin taannehtivasti 1. 4.—30. 9. 1958 väliseltä ajalta, sekä että leski- ja orpoeläkekassan eläkkeennauttijoilta maksettaisiin kassan sääntöjen mukaisiin peruseläkkeisiin sen suuruiset lisäeläkkeet, että eläkkeet kokonaisuudessaan ovat kulloinkin kaupungin omien vastaavien ylimääräisten peruseläkkeiden korotettujen määrien suuruiset (30. 9. 1 658 §).

Eläkkeellä olevien palkkaeduct viransijaisuuksia hoidettaessa. Eräissä tapauksissa otettiin eläkkeellä olevia henkilöitä hoitamaan virkaa ao. viranhaltijan sairausloman tms. aikana, jolloin yleensä palkkiona maksettiin viran loppupalkan ja ao. eläkkeen välinen erotus.

Eläkettä nauttivan terveyssisaren Kristina Hirstiön toimiessa lastenneuvolan terveys-sisarena viran vakinaisen haltijan vuosiloman aikana palkkalautakunta päätti oikeuttaa Hirstiön saamaan sijaisuusajaltaan 5. 3.—14. 3. hoitamansa viran loppupalkan mukaisen viransijaisuuspalkkion vähennettynä sillä määrällä, millä kaupungin eläke ylittää valtion maksaman eläkkeen (11. 3. 575 §).

Maistraatti oli esittänyt viransijaisuuspalkkion määräämistä ulosottoapulaiselle Ville Pusalle viran hoitamisesta eläkettä nauttivana. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa maistraatille, että Pusalle saatiin maksaa hänen hoitaessaan viransijaisena avoinna olevaa ulosottoapulaisen virkaa hänen hoitamansa viran pohjapalkan ja nauttimansa eläkkeen välinen erotus (7. 1. 64 §).

Teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosasto oli tiedustellut eläkkeellä olevan toimisto-osaston esimiehen Georg Ekströmin palkkaetuja hänen hoitaessaan eräitä tehtäviä eläkkeelle siirtymisensä jälkeen. Osasto oikeutettiin maksamaan Ekströmille hänen varsinaisen ja ylimääräisen eläkkeensä lisäksi 16. palkkaluokan mukaisen loppupalkan ja varsinaisen eläkkeen välisen erotuksen (29. 4. 880 §).

Elinkoron pidättäminen eläkkeestä. Rahatoimisto oli maininnut, että palkkalautakunta oli 9. 7. 1957 myöntänyt raitiovaunukuljettaja Sjögrenille 1. 6. 1957 lukien 32 360 mk:n suuruisen täyden eläkkeen, mistä kuitenkin oli vähennettävä vakuutusyhtiö Fennian maksama elinkorko. Edelleen rahatoimisto oli pyytänyt uutta täytäntöönpanomääräystä ent. raitiovaunukuljettajan elinkoron pidättämiseksi eläkkeestä. V:n 1957 aikana oli elinkorkoa suoritettu yhteensä 50 000 mk, mikä määrä myös oli vähennetty eläkkeestä. Ko. henkilölle oli myönnetty täysi eläke työtapaturman aiheuttaman pysyväisen työkyvyttömyyden perusteella, jonka johdosta vakuutusyhtiö Fennia oli myöntänyt hänelle elinkoron. Kun kysymyksessä oli täysi eläke, oli siitä eläkesäännön määräysten mukaan vähennettävä kaupungin kustantama elinkorko. Jo aikaisemmin palkkalautakunta oli omaksunut kannan, että elinkoron vähennys on suoritettava kolmen vuoden aikana. Nyt ko. tapauksessa päätettiin, että olisi meneteltävä samalla tavoin 1. 3. alkaen. Vähennys tulisi olemaan 8 142 mk/kk (25. 2. 462 §).

Eläkkeen maksaminen rikoksesta tuomittulle viranhaltijalle. Kaupunginhallituksen asia-miestoimisto oli lähettänyt palkkalautakunnalle tiedoksi raastuvanoikeuden 21. 10. antaman päätöksen ent. ulosottoapulaisen Sven Räsänen jutussa, missä Räsänen oli tuomittu jatketusta virkamiehenä tehdystä kavaltamisesta ym. pidettäväksi 2 v 2 kk kuristushuoneessa. Palkkalautakunta oli 17. 6. päättänyt myöntää Räsäselä, joka oli sairauden vuoksi eronnut kaupungin palveluksesta 19. 5., hänen anomansa täyden eläkkeen 1. 6. alkaen. Eläkettä myönnettäessä ei ollut tietoa Räsäsen rikollisesta toiminnasta. Viranhaltijain eläkesäännön mukaan oikeus eläkkeeseen lakkaa, jollei palkkalautakunta erityisten syitten nojalla toisin päättä, jos eläkkeen saaja ennen kuin hän sai virkaeron, on syylistynyt sellaiseen tekoon, josta hänet olisi ollut tuomittava viraltapantavaksi tai kurinpitotoimin erotettava. Edelleen säädetään eläkesäännön 16 §:ssä: »Eläkkeen saajalle, joka on tuomittu rangaistuslaitokseen kärsimään vapausrangaistusta, ei tällaisessa laitoksessa olon ajalta, mikäli se on kestänyt vähintään kuukauden, makseta eläkettä.» Rahatoimiston ilmoituksen mukaan ei Räsäselä ollut eläkettä maksettu lainkaan, vaan oli koko määrä pidätetty 1. 6. alkaen. Kaupunginlakimiehen kannan mukaisesti palkkalautakunta päätti todeta, että Räsäsen oikeus eläkkeen saamiseen oli lakannut 1. 6. 1958 alkaen (9. 12. 2 039 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin, kuten edellä on mainittu, määrärahojen myöntämiseksi palkkalautakunnan käytössä oleville tileille, palkkalautakunnan toimiston virkojen järjestelystä sekä lisäksi tavanomaiset, kuten talousarvioesitys v:lle 1959 ym.

Lausunnot. Edellä eri yhteyksissä mainittujen lausuntojen lisäksi palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: päivystyskorvauksen suorittaminen eräille Kivelän sairaalan lämmittäjille v:lta 1956 (7. 1. 55 §); huoltotarkastaja Lyyli Räisäsen anomus 8.—31. 3. 1956 pidetyn sairausloman toteamiseksi viran-toimituksesta aiheutuneeksi (14. 1. 120 §); kouluttajan palkkaaminen väestönsuojelutoimiston sairaanhoidollisen ensiavun kouluttajan tehtäviin (18. 2. 418 §); työsäännön soveltamista työttömyystöissä koskeva aloite (11. 3. 570 §); sairaaloiden röntgenosastojen henkilökunnan pakollista talvilomaa koskevan päätöksen voimaan saattaminen (18. 2. 426 §); lastentarhojen keittäjien ym. sekä työsopimussuhteessa olevien työntekijöiden aterioista perittävä korvaus (25. 3. 673 §, 4. 3. 522 §); nuorisotoimiston työsuhteessa olevien kerho-keskuksen hoitajien sunnuntaityökorvauksen määrääminen ym. (1. 4. 716 §); vuosipalkkaa vastaavan korvauksen suorittaminen tulipalossa tapaturmaisesti kuolleen palomiehen omaisille (4. 3. 509 §, 22. 11. 1 920 §); Kunnallisten koulujen henkilökunta -yhdistyksen anomus luontoisetusäännön 20 §:n täydentämisestä (1. 4. 728 §); palolautakunnan sisä-palvelusäännön vahvistaminen ja laitoksen johtosäännön muuttaminen ym. (29. 4. 874 §); asuntotuotantokomitean esitys 4 000 mk:n pikakirjoituslisan sisällyttämisestä kahden työsopimussuhteessa olevan toimihenkilön palkkaan (20. 5. 970 §); kiinteistöviraston talo-osaston sekä asuntoasiain hoidon uudelleen järjestely (3. 6. 1 050—1 052 §, 10. 6. 1 090 §); eläkettä vastaavan määrän takaisin periminen Kustaankartanon sijaisena toimineelta sairaanhoitajalta (10. 6. 1 101 §); kiinteistöviraston tp. isännöitsijälle erheellisesti maksetun ylityökorvauksen jättäminen takaisin perimättä (1. 7. 1 230 §); ehdotukset lääkärintodistustlomakkeiden uudistamiseksi (22. 4. 808 §, 15. 7. 1 323 §); aloite kiinteistötuomareiden toiminnan uudelleenjärjestämiseksi (15. 7. 1 324 §); Kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitys viranhaltijain bruttopalkkajärjestelmän toteuttamisesta (30. 7. 1 348 §); esitys erityisen korvauksen suorittamisesta ruumiinavauksissa mukana oleville obduktioapulaisille (19. 8. 1 411 §); kansakoulujen ohjesäännön muuttaminen opettajien palkkauksen ja eläkkeiden osalta sekä eräiden virkojen muuttaminen (14. 10. 1 740, 1 741 §); konekirjoituskokeiden vastaanoton siirtäminen koulutustoimikunnalle (21. 10. 1 756 §); rahatoimiston esitys huoltokassaosaston virka- ja asioimisajan muuttamisesta (28. 10. 1 806 §); Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys ateriakorvauksen suorittamisesta puolipäivätyössä toimiville kunnallisille kodinhoitajille (28. 10. 1 819 §); eräiden kansakoulunopettajien siirtäminen uuden kansakoululainsäädännön mukaisiin erikoisopettajan virkoihin (25. 11. 1 964 §); terveydenhoitolautakunnan esitys Maitopisara-yhdistyksen ylläpitämän neuvolatoiminnan ottamisesta kaupungin haltuun (2. 12. 1 996 §) ja lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten johtajien anomus sunnuntaityökorvauksen maksamisesta (3. 12. 2 120 §).